

Европейска
комисия



Практическо ръководство за прилагането на европейската процедура за искиове с малък материален интерес

съгласно Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година за създаване на европейска процедура за искиове с малък материален интерес

Правосъдие

Съдържание

1. Въведение	6
1.1. Цел и предмет на европейската процедура за искиве с малък материален интерес	7
1.2. Общ контекст	7
1.3. Исторически и политически контекст на предложението	9
1.3.1. Конференцията в „Даун Хол“	9
1.3.2. Политически контекст	10
1.4. Разработване на политиката за ЕПИММИ	10
1.4.1. Първи стъпки към предложението	10
1.4.2. Преговорите и шестте принципа	11
1.4.3. Развитие на гражданското производство в ЕС	12
2. Регламентът — обхват	14
2.1. Обхват на регламента — материален обхват	15
2.1.1. Финансов праг за европейски иск с малък материален интерес	15
2.1.2. Предмет — паричен и непаричен	15
2.1.3. Предмет – изключени от обхвата въпроси	16
2.1.4. Предмет – включени в обхвата въпроси	17
2.1.5. Граждански и търговски дела – тълкуване от Съда на Европейския съюз	18
2.2. Обхват на регламента – географски обхват	22
2.2.1. Общ географски обхват	22
2.2.2. Презгранични дела – общи положения	22
2.3. Приложимост – време	22
2.4. Връзка с други инструменти на ЕС	23
2.4.1. Регламент „Брюксел I“	23
2.4.2. Регламенти за връчването на документи и за събирането на доказателства	24
2.4.3. Регламенти за ЕИО и за ЕЗП	24
2.4.4. Други инструменти на ЕС	26

2.5. Връзки с националното законодателство	26
2.5.1. Национално процесуално право	26
2.5.2. Национално материално право	27
3. Образуване на производството	28
3.1. Компетентен съд/съдилища за разглеждане на иска	29
3.1.1. Ищецът трябва да посочи основанието за компетентност в исковия формуляр	29
3.1.2. Правила на ЕС относно компетентността	29
3.1.3. Местни или „национални“ правила относно компетентността	32
3.2. Използване на исковия формуляр	32
3.2.1. Оценка на иска	33
3.2.2. Третиране на лихвите	33
3.3. Разходи по внасяне на иска	34
3.4. Прилагане на документи с исковия формуляр	34
3.5. Подаване на иска в съда	34
3.6. Език	35
4. Процедура след получаването на иска от съда	36
4.1. Коригиране или попълване на исковия формуляр от ищеца	37
4.1.1. Съдът проверява исковия формуляр	37
4.1.2. Съдът информира ищеца, ако искът попада извън обхвата на ЕПИММИ	37
4.1.3. Ищецът може да поиска помощ за попълване на исковия формуляр	37
4.1.4. Искане до ищеца да попълни или коригира исковия формуляр	38
4.2. Изпращане на исковия формуляр на ответника	38
4.2.1. Съдът изпраща копие от исков формуляр А и формуляр В	38
4.2.2. Срок	38
4.2.3. Начини за връчване на документи	39
4.3. Какво може да направи ответникът при получаване на исковия формуляр	41
4.4. Искът или насрещният иск надхвърля прага	42
4.5. Насрещен иск	42
4.6. Срокове	43
4.7. Език	43

5. Установяване на фактите	44
5.1. Отговорност на съда по отношение на спорни въпроси	45
5.1.1. Съдът поема инициативата за установяване на фактите	45
5.1.2. Съдът определя начините за събиране на доказателства и характер на доказателствата	45
5.2. Допълнителна информация от ищеца и ответника	45
5.3. Съдът решава да проведе заседание за изслушване	46
5.3.1. Съдът провежда заседание за изслушване само ако е необходимо	46
5.3.2. Съдът може да откаже да проведе заседание за изслушване	46
5.4. Въпроси във връзка с доказателствата	47
5.5. Използване на информационни и комуникационни технологии	47
5.6. Ролята на съда	48
5.6.1. Съдът определя процедурата	48
5.6.2. Съдът информира страните по процедурни въпроси	49
5.7. Срокове	49
6. Решението	50
6.1. Постановяване на решение	51
6.1.1. Неприсъствено съдебно решение – общи принципи	51
6.1.2. Неприсъствено съдебно решение – насрещен иск	51
6.2. Решение след получаване на цялата информация, включително след събирането на доказателства	51
6.2.1. Без провеждане на заседание за изслушване	51
6.2.2. След заседанието за изслушване	52
6.3. Формат, съдържание и връчване на решението	52
6.3.1. Решението трябва да бъде в писмен вид за връчване на страните	52
6.3.2. Език на решението за връчване	53
6.3.3. Решение, връчено на страните	53
6.4. Разходи	53
7. Преразглеждане и обжалване	54
7.1. Преразглеждане съгласно европейската процедура за искиве с малък материален интерес	55
7.1.1. Основания за преразглеждане	55
7.1.2. Резултат от преразглеждането	55

7.2. Обжалване	56
7.3. Правно представителство при преразглеждане и обжалване	56
8. Признаване и изпълнение	58
8.1. Признаване и изпълнение – общи принципи	59
8.1.1. Премахване на екзекватурата	59
8.1.2. Изпълнително производство – приложимо право	59
8.2. Изисквания във връзка с ЕПИММИ – изпълнително производство	59
8.3. Използване на удостоверението за решението	60
8.3.1. Формуляр Г	60
8.3.2. Език на удостоверението	60
8.4. Отказ за изпълнение и ограничаване на изпълнението	61
8.4.1. Отказ за изпълнение при извънредни обстоятелства	61
8.4.2. Процедура за оспорване на изпълнението	61
8.4.3. Спиране или ограничаване на изпълнението	62
8.5. Пристъпване към изпълнение на решението съгласно ЕПИММИ	62
8.5.1. Стъпки по изпълнението	62
8.5.2. Органи и агенции по изпълнението	63
8.5.3. Езикови въпроси – практически последиствия за изпълнението	63
9. Заключителни разпоредби	64
9.1. Адвокати	65
9.1.1. Няма изискване да се наема адвокат за ЕПИММИ	65
9.1.2. Разноски за наемане на адвокат	65
9.2. Информация и помощ	66
9.2.1. Информация – общи принципи	66
9.2.2. Информация и помощ за страните	66
9.3. Преглед на ЕПИММИ, включително на финансовия праг	67
9.3.1. Преглед – общи принципи	67
9.3.2. Преглед – стойност на иска	67
Референтни материали и връзки	68



ПЪРВА ГЛАВА

Въведение

1.1. Цел и предмет на европейската процедура за искове с малък материален интерес

В контекста на целите за осигуряване на достъп до правосъдие и усилията за създаване на пространството на свобода, сигурност и правосъдие в ЕС европейската процедура за искове с малък материален интерес (ЕПИММИ) има ключовата цел да опрости и ускори презграничните съдебни спорове в рамките на ЕС по искове с малък материален интерес и по този начин да се намалят разходите за такива съдебни спорове помежду държавите членки (вж. член 1 и съображения (1), (7), (8) и (36)).

За постигането на тази цел в процедурата се обръща особено внимание на необходимостта от относителна опростеност на производствата, по-специално на това, че процедурата следва да бъде предимно писмена. Освен това ролята на съда се засилва в значителна степен по отношение на управлението на напредъка по делото и при определяне на въпросите между страните във връзка с иска, както и техните възможности да използват процедурата без необходимостта от правни консултации и съпътстващите ги разноски.

Процедурата е достъпна за използване не само от физически лица или групи потребители, за които може да е особено подходяща,

но и от малки предприятия, които завеждат презгранични съдебни спорове като част от тяхната дейност. Целта за ускорена процедура следва да се постигне чрез спазване на конкретните крайни срокове, определени по отношение на различните етапи на процедурата. Ограничаването на разходите също е важна цел и съдът е длъжен да гарантира, че присъдените разноски не са несъразмерни на стойността на иска.

1.2. Общ контекст

Едно от основните, все още неразрешени опасения във връзка с функционирането на системите за гражданско правосъдие, по-специално във връзка с възможността на обикновените граждани да се обръщат към съдилищата и да завеждат искове бързо и без необходимост от изразходване на големи суми за правни консултации, е в областта на исковете с малък материален интерес, и по-специално тези искове, които се завеждат от физически лица срещу предприятия или други физически лица, при които времето, усилията и съпътстващите разходи често могат да бъдат явно несъразмерни на стойността на иска.

За решаване на този проблем в правните системи на много държави — членки на ЕС бяха разработени специални процедури, които се характеризират с усилия за опростяване, намаляване на разноските и ускоряване на уреждането на такива искове от

физически лица или малки предприятия⁽¹⁾). В много от тези процедури се констатира редица общи характеристики, например ограничение на присъдените разноски, отсъствие на адвокати, опростяване на правилата относно тежестта на доказване, и като цяло съдилищата носят по-голяма отговорност за водене на делата и постигане на бързо уреждане чрез решение или чрез споразумение между страните.

Опасенията, които доведоха до тези инициативи в националните правни системи, са валидни дори в по-голяма степен в случаите, когато се завеждат презгранични искиве с малък материален интерес между държави — членки на ЕС, предвид допълнителните проблеми в тези ситуации, свързани с непознаване на приложимите закони и процедурите на чуждестранните съдилища и необходимостта да се работи на различни езици.

⁽¹⁾ Описание на някои от типичните характеристики на националните процедури за искиве с малък материален интерес може да бъде открито в Зелената книга — COM (2002) 746 окончателен; вж. точка 1.4.1 и бележка под линия 8 по-долу.



1.3. Исторически и политически контекст на предложението

1.3.1. Конференцията в „Даун Хол“⁽²⁾

С оглед на посочените в предходната точка проблеми бе логично да се предприеме инициатива на ранен етап за проучване на възможността за въвеждане на специална процедура на европейско равнище за уреждане на потребителски искиве и искиве с малък материален интерес. Поради това възможността за създаване на европейска процедура за уреждане на потребителски и други искиве с малък материален интерес бе обсъдена на конференция, която се проведе в Англия през първата половина на 1998 г. по време на председателството на Обединеното кралство.

На тази конференция присъстваха значителен брой експерти от различни държави — членки на ЕС, както и представители на европейските институции, и бяха изнесени презентации относно различни видове процедури както в Европа, така и извън нея⁽³⁾. На конференцията бе постигнато общо съгласие, че разработването на специална европейска процедура за потребителски и други искиве с малък материален интерес би могло да бъде от полза при съдебни спорове в рамките на ЕС, по-специално с оглед на увеличената мобилност на гражданите и трансграничната търговия, както и видимите затруднения, с които се сблъскват физическите лица и малките предприятия в стремежа си да получат правна защита по отношение на такива искиве.

⁽²⁾ Конференцията се проведе в „Даун Хол“, Хатфийлд Хийт, Хертфордшър на 22 и 23 юни 1998 г. Препратка към конференцията и свързания с нея доклад може да бъде намерена на стр. 59/60 и бележка под линия 185 от Зелената книга.

⁽³⁾ Например делегатите чуха с интерес<sens> за процедурите за искиве с малък материален интерес в Сингапур, които се осъществяват онлайн, и за процедурите в Лисабон, които са насочени към малки потребителски искиве и също така обхващат някои презгранични искиве между Португалия и Испания.

1.3.2. Политически контекст

След влизането в сила на Договора от Амстердам бяха направени редица политически декларации, като най-значимата от тях може да бъде открита в заключенията от срещата на високо равнище в Тампере — първият случай, в който правителствените ръководители на ЕС се събраха, за да обсъдят въпроси в областта на правосъдието⁽⁴⁾. Впоследствие бе приета програма от мерки за изпълнение на заключенията от срещата в Тампере⁽⁵⁾, които след това отново бяха включени в програмата от Хага⁽⁶⁾.

(4) Вж. съображение (4); точки 30 и 34 от заключенията, които могат да бъдат открити на http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm, гласят следното във връзка с искове с малък материален интерес – Точка 30 — „Европейският съвет приканва Съвета въз основа на предложенията на Комисията да установи минимални стандарти за осигуряване на специални общи процесуални правила за опростени и ускорени презгранични съдебни спорове по малки потребителски и търговски искове...“ и точка 34 — „В областта на гражданските дела Европейският съвет призовава Комисията да изготви предложение за допълнително намаляване на междинните мерки, които все още се изискват за признаване и изпълнение на съдебни решения или присъди в съответната държава. Като първа стъпка тези междинни процедури следва да бъдат премахнати за претенции във връзка с малки потребителски или търговски искове...“.

(5) Вж. раздел 1.Б.4 от програмата, публикувана в Официален вестник на 15 януари 2001 г., С 12/1, стр. 4; вж. също така съображение (5).

(6) Вж. точка 3.4.2 от програмата, публикувана в Официален вестник на 3 март 2005 г., С 53/1, стр. 53.

1.4. Разработване на политиката за ЕПИММИ

1.4.1. Първи стъпки към предложението

През 2000 г. Европейската комисия пое инициативата, като публикува въпросник с цел да установи моментното състояние в областта на процедурите за искове с малък материален интерес в държавите — членки на ЕС⁽⁷⁾. Въпросникът бе последван от Зелена книга, публикувана в контекста на промените на Договора за ЕО в резултат на Договора от Амстердам и заключенията на срещата в Тампере, която съдържа различни предложения за действия с оглед изпълнение на поетите политически ангажменти, по-специално във връзка с необходимостта от опростена процедура за искове с малък материален интерес, с която да се подпомогне достъпът до правосъдие за лица, желаещи да заведат такива искове. Освен това в Зелената книга бяха включени въпроси, свързани с евентуална инициатива за процедура за европейска заповед за плащане⁽⁸⁾. Крайният срок за отговори бе 31 май 2003 г. и въз основа на събрания материал през

(7) Вж. доклада на Evelyne Serverin, озаглавен „Des Procédures de Traitement judiciaire des demandes de faible importance etc“, публикуван от Cachan, 2001 г., както е отбелязано в бележка под линия 2 на страница 8 от Зелената книга.

(8) Зелена книга COM(2002) 746 окончателен, публикувана на 20 декември 2002 г.; Зелената книга се посочва в съображение (6).

март 2005 г. Комисията представи предложение за регламент ⁽⁹⁾, като преди това бе представено предложението за процедура за европейската заповед за плащане ⁽¹⁰⁾.

1.4.2. Преговорите и шестте принципа

Предвид наличието на общо политическо съгласие относно ползата от създаване на европейска процедура за искове с малък материален интерес, която да се прилага в презгранични случаи като алтернатива на националните процедури, преговорите бяха съсредоточени върху същината на процедурата. Една от трудностите при преодоляване на различията в позициите бе стойността на финансовия праг, т.е. отговорът на въпроса „Какво означава иск с малък материален интерес?“, някои държави членки поискаха относително нисък праг, докато други изразиха желание за праг, който би позволил разглеждане на повечето искове от потребители. В крайна сметка компромис по този въпрос бе постигнат в обсъжданията в Европейския парламент и Съвета.

Ключов момент от обсъжданията в Съвета бе приемането от министрите на правосъдието на набор от принципи, които трябваше да представляват основата за преговорите и за самата процедура. Тези принципи могат да бъдат намерени в документ на председателството, представен на министрите през ноември 2005 г. ⁽¹¹⁾, и са следните:

⁽⁹⁾ COM(2005) 87 окончателен, публикувано на 15 март 2005 г.

⁽¹⁰⁾ COM(2004) 173 окончателен, публикувано на 25 май 2004 г.

⁽¹¹⁾ Докладна записка на председателството до Съвета № 15054/05 от 29 ноември 2005 г.; JUSTCIV 221/CODEC 1107.

- европейската процедура за искиове с малък материален интерес следва да бъде предимно писмена процедура — вж. член 5, параграф 1 и съображение (14);
- устно изслушване се провежда, ако съдът счете това за необходимо;
- за да се гарантира, че процедурата е ускорена и ефективна, следва да се определят крайни срокове за конкретните етапи;
- използването на съвременни комуникационни технологии следва да се насърчава с цел улесняване на провеждането на заседания и събирането на доказателства — вж. член 8 и член 9, параграф 1;
- процесуалното представителство не следва да бъде задължително — вж. член 10;
- съдът следва да гарантира, че всички възстановими разходи от загубилата делото страна са съразмерни на стойността на иска — вж. член 16.

Както е видно от текста на регламента, посочените в предходната точка принципи действително бяха приети и представляват важна основа за процедурата.

1.4.3. Развитие на гражданското производство в ЕС

1.4.3.1. Премахване на екзекватурата⁽¹²⁾

От самото начало на преговорите във връзка с регламента за искиове с малък материален интерес бе приет един допълнителен принцип, а именно че междинните мерки за признаване и изпълнение на решение, постановено в дадена държава членка съгласно процедурата, следва да не се прилагат, когато трябва да се изпълнят в друга държава членка, като по този начин се гарантира изпълнението на решения по искиове без необходимост от междинно съдебно производство. Тази стъпка представлява съществен напредък в развитието на гражданските производства в ЕС в областта на гражданското правосъдие. Тази тема се разглежда по-подробно в точки 2.4.1.2 и 8.1.1.

⁽¹²⁾ Вж. член 20.1 и съображение (30).

1.4.3.2. Искове с малък материален интерес във връзка с ЕИО и ЕЗП⁽¹³⁾

Регламентът относно исковите с малък материален интерес следва други два регламента, с които бяха премахнати междинните мерки, а именно регламента⁽¹⁴⁾, с който бе създадена първата истинска европейска гражданска процедура — процедурата за европейска заповед за плащане (ЕЗП) — който на свой ред се предхожда от регламента⁽¹⁵⁾ за европейско изпълнително основание (ЕИО). В случая с ЕИО и ЕЗП успешното премахване на екзекватурата бе обвързано с условие за спазване на определени гаранции във връзка с провеждането на процедурите в съда, който постановява решение съгласно тези инструменти. Тези гаранции трябва да бъдат потвърдени от подходящ орган в определено удостоверение.

1.4.3.3. Принцип на взаимното признаване

Трите регламента, всеки от които е с различен обхват, взети заедно представляват значително практическо развитие на принципа на взаимното признаване на решения по граждански дела, чиято цел е да се опрости и ускори признаването и упражняването на правата на кредитори в презграничен план в Европейския съюз. В това отношение те допринасят за изграждането на истинско пространство на правосъдие в Европейския съюз, за движението на съдебни решения в ЕС и по този начин за изграждането на единния пазар.

⁽¹³⁾ Вж. също така съображение (3) и точка 2.4.3 от настоящото ръководство.

⁽¹⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1896/2006.

⁽¹⁵⁾ Регламент (ЕО) № 805/2004.



ВТОРА ГЛАВА

Регламентът — обхват

2.1. Обхват на регламента — материален обхват

В регламента се определят двата елемента на материалния обхват на ЕПИММИ, а именно финансовият праг за искове, които могат да се завеждат чрез процедурата, и предметът на самите искове. Като цяло искове, чийто предмет отговаря на общото описание на „граждански и търговски“ дела, попадат в обхвата на регламента, но има и редица ограничения и изключения. Самият израз „граждански и търговски“ е тълкуван подробно от Съда на Европейския съюз.

2.1.1. Финансов праг за европейски иск с малък материален интерес

2.1.1.1. Горен праг

За разлика от ЕИО и ЕЗП, за стойността на искове, които попадат в обхвата на ЕПИММИ, е въведен горен праг и понастоящем този праг е определен на 2 000 EUR, така че искове на стойност над тази сума се изключват от обхвата на процедурата. Наличието на горен праг не е необичайно при тези процедури и е възприето в много държави членки, но стойностите на праговете се различават значително в отделните държави и дори в рамките на държавите, както е в Обединеното кралство.

2.1.1.2. Основа на стойността

Един от важните въпроси е основата, върху която ще се определя стойността на иска за целите на регламента, и тази основа е определена в член 2, параграф 1. Първоначално стойността се взема от датата, на която съдът или правораздавателният орган, който е компетентен да разглежда иска, получи този иск. След това стойността се изчислява, като се изключват всички лихви, начислени върху основния иск, и всички разноски и плащания, които могат да бъдат добавени към иска. Това изключване не изключва основен иск, който е свързан само с плащания на лихви по вече изплатен дълг.⁽¹⁶⁾

2.1.2. Предмет — паричен и непаричен

За разлика от процедурата за европейска заповед за плащане, която е ограничена до парични искове, непаричните искове могат да бъдат предмет на иск съгласно ЕПИММИ и това е предвидено в част 7 от искския формуляр, за чието попълване вж. точка 3.2 по-долу. При непаричните искове ищецът може например да иска да бъде издадено нареждане с цел предотвратяване на незаконно действие, например непозволено навлизане във или нанасяне на щети на имущество, или да иска да се гарантира изпълнението на задължение, например доставка на стоки или друг вид изпълнение на договор. Ако искът е непаричен, за него

⁽¹⁶⁾ Вж. точка 4.5 по-долу за последиците от стойността на насрещния иск за определяне дали даден иск попада в обхвата или не.

трябва да бъде определена стойност, която не надхвърля финансов праг за ЕПИММИ.

2.1.3. Предмет – изключени от обхвата въпроси

2.1.3.1. Общи изключения

В регламента има някои въпроси, които специално се изключват от материалния обхват на ЕПИММИ и за които иначе по принцип може да се счита, че попадат в обхвата на определения „граждански и търговски дела“. По-конкретно това са въпроси, свързани с данъчни, митнически или административни дела или по отношение на отговорността на дадена държава за действия и бездействия при упражняване на държавна власт, наричани също „*acta jure imperii*“. Ако предметът на даден иск е свързан с някой от тези изключени от обхвата въпроси, съдът, който получава иска, обикновено ще трябва да го отхвърли служебно на основание, че попада извън обхвата на европейската процедура за искове с малък материален интерес.

2.1.3.2. Въпроси, които специално се изключват от обхвата с член 2, параграф 2

В допълнение към това в регламента се посочва, че той не се прилага по отношение на някои други специфични въпроси, за които по принцип може да се счита, че попадат в обхвата на концепцията за граждански и търговски дела. Тези изключения, които не са съвсем

подобни и са по-широки от изключенията, посочени в регламентите за европейското изпълнително основание и за европейската заповед за плащане, са описани в член 2, параграф 2, посочен в приложеното каре.

- а) статута или правоспособността на физически лица;
- б) вещни права, произтичащи от съпругески отношения, задължения за издръжка, завещания и наследство;
- в) несъстоятелност на търговски дружества или други юридически лица, съдебни споразумения, предпазен конкордат и сходни производства;
- г) социално осигуряване;
- д) арбитраж;
- е) трудово право;
- ж) наем на недвижими имоти, с изключение на съдебни процеси по парични искове; или
- з) нарушения на правото на личен живот и на правата, свързани с личността, включително клеветата.

2.1.4. Предмет – включени в обхвата въпроси

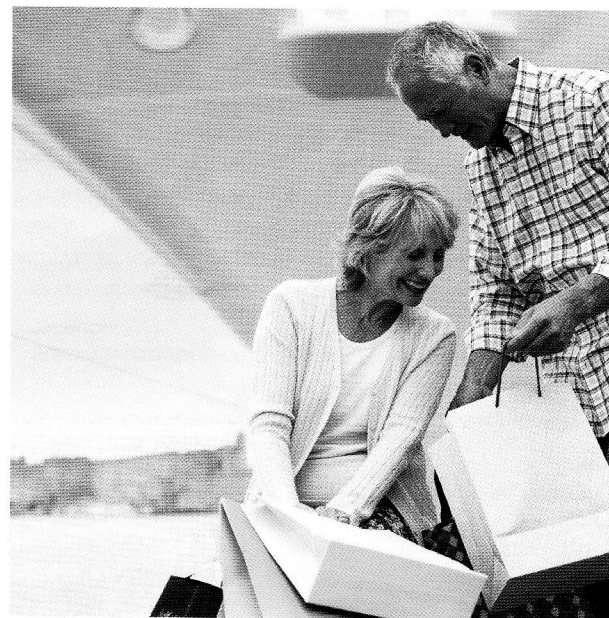
2.1.4.1. Граждански и търговски – общи принципи

Предметът, който попада в материалния обхват на ЕПИММИ, е свързан най-вече с това кое се счита за *граждански и търговски дела*. Както е посочено в член 2, параграф 1, за целите на регламента значението на този израз не зависи нито от това кой е съдът или правораздавателният орган, който разглежда иска, нито от националното законодателство на която и да било държава членка. Освен това изразът следва да се разбира като съответстващ на самостоятелното тълкуване на думите, както са използвани в други инструменти на ЕС, включително в регламента „Брюксел I“ и в регламентите за ЕИО и ЕЗП.

2.1.4.2. Значението на понятието граждански и търговски дела

В регламента не се дава определение на израза, но в общ смисъл се разбира, че се прави разграничение между гражданските дела, от една страна, и публичноправните дела, от друга страна, и в редица решения Съдът на Европейския съюз се е произнесъл по въпроса, свързан с определянето на степента и последиците от това разграничение в контекста на различни инструменти. Въпреки разграничението, Съдът на Европейския съюз приема, че има определени публичноправни дела, за които все пак се счита,

че попадат в обхвата на израза „граждански и търговски дела“. Това зависи до известна степен от решенията, приети от Съда на Европейския съюз за тълкуване на други инструменти, по-специално регламента „Брюксел I“, и предшестващия го инструмент — Брюкселската конвенция. В точка 2.1.5. е дадена подробна информация за тези решения.



2.1.5. Граждански и търговски дела – тълкуване от Съда на Европейския съюз

2.1.5.1. Самостоятелно значение

В редица дела Съдът на Европейския съюз приема, че с оглед да се гарантира, че правата и задълженията, произтичащи от съответните инструменти, се прилагат по равностоен и еднакъв начин, терминът „граждански и търговски дела“ не може да се тълкува по отношение само на една правна система, а трябва да има самостоятелно значение, което произтича от целите и системата на съответното законодателство на ЕС и общите принципи, които произтичат от съвкупността на националните правни системи като цяло. Съдът на Европейския съюз в общ план приема, че два елемента са от значение, за да се определи дали даден съдебен спор е от гражданско или търговско естество или не:

- предметът на спора и съответно основанието за производството и неговото естество; и
- засегнатите страни и естеството на отношенията между тях.

За представяне на аргументите на Съда на Европейския съюз по този въпрос вж. делото *Apostolides/ Orams* ⁽¹⁷⁾, в което Съдът обобщил своята позиция чрез следната формулировка:

„...във връзка с това е важно да се напомни, че за да се гарантират в границите на възможното равни и еднакви права и задължения, произтичащи от Регламент № 44/2001 за държавите членки и за заинтересованите лица, „граждански и търговски дела“ не следва да се тълкува като обикновено препращане към вътрешното право на една или друга засегната държава. Това понятие следва да се разглежда като автономно понятие, което следва да се тълкува, от една страна, в зависимост от целите и от системата на регламента, а от друга страна, с оглед на основните принципи, които произтичат от съвкупността от националните правни системи. Самостоятелното тълкуване на понятието „граждански и търговски дела“ води до изключване на някои съдебни решения от приложното поле на Регламент № 44/2001 поради характера на правоотношенията между страните по спора или предвид предмета на същия..“

⁽¹⁷⁾ (C-420/07 [2009] ECR I-3571), особено точки 41 и 42, в които се прави препратка *inter alia* към делото *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG*/Евроконтрол, (C-29/76 [1976] ECR 1541), и по-скорошното дело *Lechoritau/Dimisiotis Omospondikis Dimokatias tis Germanias*, (C-292/05 [2007] ECR I-1519).

2.1.5.2. Съдебни процеси с участието на публичен орган

По отношение на съдебни процеси с участието на публичен орган Съдът на Европейския съюз посочи, че дадено дело не е „гражданско или търговско“, когато се отнася за спор между публичен орган и частно лице, и при този спор действията на публичния орган са свързани с упражняването на държавна власт. Поради това Съдът направи разграничение между такива съдебни процеси, наричани *acta jure imperii*, за които във всеки случай не се счита, че попадат в обхвата на понятието „граждански или търговски дела“ за целите на ЕПИММИ, и *acta jure gestionis*, принципно действия от търговско естество, които се извършват от държавата и които попадат в обхвата на горепосоченото понятие. Съдът на Европейския съюз се произнесе по този въпрос и в делото *Apostolides*⁽¹⁸⁾ по следния начин:

„...Съдът приема, че макар и някои спорове между органи на публичната власт и частноправни субекти да могат да бъдат обхванати от посоченото понятие, това не се отнася за случаите, когато действията на органа на публична власт са свързани с упражняването на публична власт... Всъщност проявлението на правомощия на публична власт от една от

страните по спора, поради това че последната упражнява власт, простираща се отвъд правните норми, приложими към правоотношенията между частни лица, изключва такъв спор от гражданските и търговски дела...“

2.1.5.3. Дела на Съда на Европейския съюз, в които се онагледява разграничението

Разграничението между дела, които не попадат в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“, и тези, които попадат в неговия обхват, на практика невинаги може да се направи лесно. Съдът на Европейския съюз разгледа този въпрос в редица конкретни дела, примери за които са дадени в карето по-долу на следващата страница.

⁽¹⁸⁾ Цитирано по-горе в бележка под линия 17.

Някои дела на Съда на Европейския съюз, в които се онагледява разграничението

Иски, за които Съдът на Европейския съюз е решил, че са „граждански и търговски“:

В *Sonntag/Waidmann* (дело C-172/91, ECR 1993, I-1963); иск за обезщетение за вреди, нанесени на физическо лице в резултат на престъпление от гражданскоправно естество. Такъв иск обаче попада извън обхвата на термина „граждански или търговски дела“, когато причинителят на вредата трябва да се счита за публичен орган, действал при упражняване на публична власт (в този случай бе сметено, че учител, който упражнява надзор върху ученици, не е „действал при упражняване на публична власт“).

В *Verein für Konsumenteninformation/Karl Heinz Henkel* (дело C-167/00, ECR 2002, I-8111), иск, предявен като превантивно действие от организация за защита на потребителите с цел да се попречи на конкретен търговец да използва неравноправни договорни условия в договори с частни лица.

В *Gemeente Steenbergen/Baten* (дело C-271/00, ECR 2002, I-10489), регресен иск, предявен от орган на публичната власт срещу частноправен субект за възстановяване на суми, изплатени от първия под формата на социална помощ на разведения

съпруг и на детето на този частноправен субект, доколкото основанието за този иск и условията за предявяването му са уредени от общите норми на правото относно задълженията за издръжка. Ако регресният иск обаче се основава на разпоредби, с които законодателят е предоставил на орган на публична власт собствено специално правомощие, посоченият иск не може да се счита за „гражданско дело“.

В *Préservatrice foncière TIARD/Нидерландия* (дело C-266/01, ECR 2003, I-4867), иск, чрез който държава предявява претенции за изпълнение от частноправен субект на частноправен договор за поръчителство, сключен с цел да се даде възможност на трето лице да представи изисквана от тази държава гаранция, при условие че правоотношението между кредитора и поръчителя, така както е установено от договора за поръчителство, не е последица от упражняването на власт от страна на държавата, простираща се отвъд правните норми, приложими към правоотношенията между частноправни субекти.

В *Frahuil SA/Assitalia* (дело C-265/02, ECR 2004, I-1543), суброгационен иск срещу длъжник мито вносител, предявен от поръчителя, заплатил въпросното мито на митническите органи в изпълнение на договор за поръчителство, съгласно който се ангажира пред митническите органи да гарантира плащането на въпросното мито от посредническото дружество, което

първоначално е било инструктирано от главния длъжник да погаси дълга, трябва да се счита, че попада в рамките на понятието „граждански и търговски дела“.

В *Apostolides* (вж. по-горе), иск за признаване и изпълнение на нареждане за изплащане на обезщетение за незаконосъобразно придобиване на владение на земя, предаването на владението ѝ и възстановяване на първоначалното ѝ състояние, както и преустановяване на всякакви други незаконосъобразни действия, като в главното производство спорът е между физически лица и предметът не е поведение или процедури, които включват упражняване на държавна власт от една от страните по делото, а действия, извършени от физически лица.

В *Realchemie Nederland BV/Bayer CropScience AG*, (дело 406/09 [2011]), иск за признаване и изпълнение на решение, което включва осъждане да се плати глоба с оглед изпълнението на съдебно решение в областта на гражданските и търговските дела, а именно нарушение на право на интелектуална собственост, представляващо право на частноправен субект — акционерно дружество.

Искове, за които Съдът на Европейския съюз е решил, че не са „граждански и търговски“:

В *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co. KG/Евроконтрол*, вж. по-горе, иск от публичен орган, създаден по силата на международен договор, за възстановяване от частноправен субект на такси за използване на неговото оборудване и услуги, когато това използване е задължително и таксите се определят едностранно.

В Нидерландия/*Rüffer* (C-814/79, ECR 1980, 3807), иск от публичен орган със задължение за контрол върху публичните водни пътища в упражняване на неговата държавна власт, който води дело срещу собственик на кораб във връзка с възстановяване на разноски за отстраняване от въпросните водни пътища на остатъци вследствие на корабкрушение.

В *Lechoritou/Dimosio tis Omospondiakis Dimokratias tis Germanias* ⁽¹⁹⁾, вж. по-горе, иск от представители на жертви и оцелели от военновременни масови убийства от военни формирования, предявен с цел обезщетение от съответната държава.

⁽¹⁹⁾ Цитирано в бележка под линия 17 по-горе.

2.2. Обхват на регламента – географски обхват

2.2.1. Общ географски обхват

Регламентът за ЕПИММИ се прилага във всички държави — членки на ЕС, с изключение на Дания.

2.2.2. Презгранични дела – общи положения

ЕПИММИ се прилага само по отношение на дела, които се определят като „презгранични“, т.е. дела, в които поне една от страните е с местоживеене или обичайно пребиваване в държава членка, различна от държавата на съда или правораздавателния орган, сезиран във връзка с иска; за определеното вж. член 3, параграф 1. В член 3, параграф 3 се предвижда, че подходящият момент да се определи дали даден иск касае презгранично дело, е датата, на която исковият формуляр е получен от компетентния съд или правораздавателен орган. Следва да се има предвид, че фактическото основание за това условие трябва да бъде посочено в иска в точка 5 от исков формуляр А.

2.2.2.1. Ищци извън ЕС

Предвид определеното за „презграничен“ и като се има предвид ефектът от разпоредбите относно компетентността в регламента

„Брюксел I“, при определени обстоятелства ищец с местоживеене или обичайно пребиваване в държава извън ЕС може да използва ЕПИММИ срещу ответник с местоживеене или обичайно пребиваване в ЕС. Такъв би бил случаят, ако ответникът е с местоживеене или обичайно пребиваване в държава членка, различна от държавата на компетентния съд, тъй като тогава тази страна не е в същата държава, в която е съдът, и по този начин се спазват условията на член 3, параграф 1.

2.2.2.2. Ответници извън ЕС

Ищец с местоживеене или обичайно пребиваване в държава — членка на ЕС, различна от държавата на компетентния орган, също така може да предяви иск съгласно ЕПИММИ срещу ответник с местоживеене или обичайно пребиваване извън ЕС. Основанието, съгласно което даден съд в ЕС ще бъде компетентен в този случай, ще бъде определено в съответния инструмент на ЕС, например регламента „Брюксел I“.

2.3. Приложимост – време

Регламентът за ЕПИММИ се прилага във всички държави — членки на ЕС, с изключение на Дания, считано от 1 януари 2009 г. При все това могат да се предявяват искиве по ЕПИММИ, дори когато те предшестват тази дата, при условие че задължението, върху което се основава искът, не е погасено по давност или че приложимият

давностен срок по отношение на иска не е изтекъл съгласно съответното приложимо право.

2.4. Връзка с други инструменти на ЕС

2.4.1. Регламент „Брюксел I“⁽²⁰⁾

2.4.1.1. Разпоредби относно компетентността

Регламентът за ЕПИММИ не съдържа разпоредби относно компетентността, така че за установяване на компетентните съдилища и правораздавателни органи между различните държави — членки на ЕС и по отношение на държави извън ЕС трябва да се прилагат правилата, предвидени в регламента „Брюксел I“. Допълнително обяснение за това във връзка с начина на прилагане на ЕПИММИ е дадено по-долу в точка 3.1.1 в раздела относно образуване на производството.

2.4.1.2. Признаване и изпълнение на решения

Една от ключовите характеристики на ЕПИММИ е премахването на екзекватурата⁽²¹⁾, което означава, че решение, постановено в съответствие с тази процедура, се признава и може да бъде изпълнено в друга държава — членка на ЕС, без да е необходимо притежателят на дадено решение да получава декларация за изпълняемост, както се изисква съгласно разпоредбите за признаване и изпълнение, съдържащи се в регламента „Брюксел I“. В регламента се предвижда отделна процедура за изпълнение и тя е описана по-нататък в настоящото ръководство, в точка 8.2 в главата, посветена на този въпрос. Следва да се отбележи, че разпоредбите за признаване и изпълнение, съдържащи се в регламента „Брюксел I“, също могат да се използват за изпълнение на решение, постановено съгласно ЕПИММИ, като решението коя процедура да се използва се взема от спечелилото делото лице.

⁽²⁰⁾ Вж. Регламент № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела („Брюксел I“), ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1. Този регламент подлежи на преразглеждане въз основа на предложението на Европейската комисия, но предложението все още не е одобрено от Съвета и Европейския парламент.

⁽²¹⁾ За тази цел изразът „премахване на екзекватурата“ се отнася до преустановяване на прилагането на междинните мерки, посочени в регламента „Брюксел I“, и по-специално необходимостта да се подава молба за декларация за изпълняемост. След приемането на Регламент № 1215/2012 („новият регламент „Брюксел I“), считано от 10 януари 2015 г. производството по екзекватура ще бъде премахнато за решенията, попадащи в обхвата на регламента.

2.4.2. Регламенти за връчването на документи⁽²²⁾ и за събирането на доказателства

И двата регламента са приложими по отношение на ЕПИММИ предвид факта, че те принципно се прилагат по отношение на граждански производства, в които определени документи трябва да се прехвърлят от една държава — членка на ЕС, до друга, и доказателства да се съберат за една държава — членка на ЕС, от друга. При все това регламентът съдържа определени разпоредби, свързани както с връчването на документи, така и със събирането на доказателства, които са с предимство пред общите разпоредби в другите инструменти. Освен това той съдържа някои разпоредби за връчването на документи, произтичащи от регламента за създаване на ЕИО, които също са с предимство пред правилата в регламента относно връчването на документи в случаите, когато тези правила се различават.

⁽²²⁾ Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Съвета относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела (ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79) и Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета относно сътрудничеството между съдилища на държавите-членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 1).

2.4.3. Регламенти за ЕИО и за ЕЗП

2.4.3.1. Сходства и разлики с регламента за ЕПИММИ

До известна степен тези два регламента могат да бъдат групирани с регламента за ЕПИММИ, тъй като поделят някои ключови характеристики като например опростени правила за признаване и изпълнение чрез премахване на еквенатурата и разпоредба за преглед на постановените решения и издадените удостоверения съгласно съответните процедури, когато не са спазени определени минимални стандарти. За тази цел, освен въпроса с връчването на документи, посочен в предишната точка, регламентът за ЕПИММИ „заема“ някои правила от регламента за европейско изпълнително основание във връзка с прегледа на решения, които се прилагат и по отношение на ЕПИММИ.

Друга обща характеристика на тези три регламента е, че с тях се въвежда принципът на взаимно признаване на решения по граждански дела. Тяхната основна цел е да се опрости и ускори презграничното признаване и спазване на правата на кредитори в Европейския съюз. В това отношение те допринасят както за изграждането на едно истинско пространство на правосъдие в Европейския съюз, така и за изграждането на единния пазар. Всеки регламент е с различен обхват — не всеки от тях може да се използва във всяко презгранично гражданско дело.

Освен това, въпреки наличието на сходства между трите регламента, има и една много важна разлика. За разлика от ЕИО и ЕЗП, ЕПИММИ е насочена както към дела, по които ответникът повдига възражение, така и към дела, срещу които не възразява. Поради това е необходимо евентуалният ищец да вземе решение от самото начало коя процедура да използва и това решение ще зависи в голяма степен от конкретните обстоятелства по всеки случай, и по-специално дали има вероятност ответникът да възрази срещу иска и, разбира се, от стойността на въпросния иск.

2.4.3.2. Сравнение на използването на ЕИО, ЕЗП и ЕПИММИ

Процедурата за европейско изпълнително основание е подходяща само когато трябва да се изпълни решение по дело, по което ответникът не повдига възражение, в резултат на съдебна спогодба или когато е посочено задължение в автентичен акт, който е изпълним в държавата членка на произход. За тази цел в регламента за европейско изпълнително основание се дава определение на дело, по което ответникът не повдига възражение. По принцип това е дело, по което ответникът никога не е възразил и решението се постановява задочно или неприсъствено или когато ответникът първоначално е оспорил делото, но впоследствие е оттеглил своето възражение.

Процедурата за европейска заповед за плащане е особено подходяща за предявяване на иски, когато ответникът не възразява срещу иска; ищецът подава молба до съда и в случай че съдът приеме молбата, издава заповедта и я връчва на ответника, който след това може да подаде възражение, но няма последващо съдебно производство съгласно ЕЗП, тъй като ако ответникът възрази срещу заповедта за плащане делото спира да се разглежда съгласно ЕЗП и вместо това се насочва за разглеждане съгласно обичайните правила на гражданското производство; ако ответникът не възрази срещу заповедта, когато му бъде връчена, ищецът може да предприеме съответните мерки за изпълнение, необходими за обезпечаване на плащането. Процедурата е особено подходяща за използване от ищци, които предявяват множество иски, какъвто например е случаят с електроразпределителни дружества и подобни предприятия срещу неизрядни клиенти платци.

Въпреки че обхватът на ЕИО и ЕЗП е сходен, разликата между тях се състои в това, че с ЕИО резултатът от производство в една държава се удостоверява като изпълним в друга държава членка, докато ЕЗП е автономна процедура на ЕС, която се прилага по приблизително еднакъв начин във всички държави членки. Кредиторът трябва да реши коя от двете процедури да използва, за да предяви иск, срещу който ответникът няма или вероятно няма да повдигне възражение. ЕЗП е особено полезна за кредитор, който желае да

предяви искове в редица държави членки, тъй като той/тя трябва да е наясно само с една процедура, а не с различните процедури в националните системи на всяка от съответните държави членки.

Европейската процедура за искове с малък материален интерес трябва да се разграничава от другите две процедури, тъй като може да се използва както при дела, в които ответникът повдига възражение, така и при дела, в които не повдига възражение, като стойността на иска не надвишава 2 000 EUR. Поради това процедурата може да се използва при презгранични дела, в които ответникът повдига възражение срещу иска. Когато ищецът смята, че ответникът няма да възрази, вариантът да се използва ЕЗП може да е за предпочитане и това е единствената автономна процедура на ЕС, която може да се използва за презгранични искове на стойност над 2 000 EUR.

2.4.4. Други инструменти на ЕС

Трябва да се отчете фактът, че има различни инструменти на ЕС, които на свой ред се прилагат по отношение на искове съгласно ЕПИММИ поради материалния обхват на регламента. Два примера са регламентите „Рим I“ и „Рим II“ относно приложимото право съответно към договорни и извъндоговорни задължения. Правилата, посочени в тези регламенти, ще определят кои закони се прилагат по отношение на искове съгласно ЕПИММИ така, както се определят за искове съгласно всяка друга процедура.

Лицата, които предявяват искове съгласно ЕПИММИ, трябва да имат предвид, че в зависимост от конкретния предмет на иска може да има и други приложими инструменти на ЕС. Например даден иск може да попада в обхвата на инструментите на ЕС в областта на защитата на потребителите и, ако случаят е такъв, разпоредбите на тези инструменти могат да окажат въздействие върху правата и задълженията на страните по иска, ако той бъде оспорен.

2.5. Връзки с националното законодателство

2.5.1. Национално процесуално право

Националното законодателство играе двойка роля по отношение на ЕПИММИ. На първо място, що се отнася до самата процедура, в регламента ясно се посочва, че с изключение на предвиденото в него, ЕПИММИ се урежда от процесуалното право на държавата членка, в която се провежда производството. На второ място, регламентът предвижда изрично, че националното законодателство се прилага на определени етапи от производството; примери за това са дали решение съгласно ЕПИММИ може да се обжалва или не и ситуацията, в която насрещният иск надхвърля финансовия праг за европейски иск с малък материален интерес.⁽²³⁾ Освен това

⁽²³⁾ Вж. точка 9.2 по-долу за информацията, която следва да се представи относно националното процесуално право за целите на ЕПИММИ.

националното процесуално право ще трябва да се прилага като се вземат под внимание целите на процедурата, описани в съображение (7) от регламента. Следва да се има предвид, че националното процесуално право не само, че не трябва да се прилага в разрез с ЕПИММИ, но следва да се прилага по такъв начин, че да подпомага постигането на целите на самата ЕПИММИ.

2.5.2. Национално материално право

Освен тази обща процедурна ситуация националното материално право най-вероятно трябва да се прилага по отношение на предмета на всеки иск. При все това приложимото право може да не е правото на държавата членка на сезирания с иска съд или правораздавателен орган в зависимост от това кое право следва да се прилага съгласно съответните правила в приложимите правни инструменти.



ТРЕТА ГЛАВА

Образуване на производството

3.1. Компетентен съд/съдилища за разглеждане на иска

Предвид факта, че съгласно член 11 от регламента държавите членки са длъжни да гарантират, че страните могат да получат практическа помощ при попълване на формулярите, тази помощ следва да е достъпна във всички държави членки по отношение на попълването на исковия формуляр, както и на останалите формуляри.

3.1.1. Ищецът трябва да посочи основанието за компетентност в исковия формуляр

Правилата, съгласно които се определя съдът или правораздавателният орган, пред който следва да се предяви иск съгласно ЕПИММИ, могат да бъдат намерени на равнище ЕС и на национално равнище. Правилата на ЕС относно компетентността разпределят компетентността между съдилищата на държавите членки, а в рамките на всяка държава членка националните правила определят до кой съд или съдилища следва да се подаде европейски иск с малък материален интерес. Това е от голямо значение за ищците, тъй като съгласно член 4, параграф 1 от регламента исковият формуляр трябва да бъде подаден до съда или правораздавателния орган с юрисдикционна и материална компетентност да разгледа иска. В съответствие с това ищецът трябва да попълни част 4 от исковия формуляр, за да посочи избраното основание за компетентност. Във всички държави членки следва да е достъпна практическа помощ

за попълването на формулярите, тъй като съгласно член 11 от тях се изисква да гарантират, че страните могат да получат помощ при попълване на исковия формуляр и на останалите формуляри.

3.1.2. Правила на ЕС относно компетентността

Приложимите правила са заложили в регламента „Брюксел I“. Това означава, че за да се определи до кой съд следва да се подаде искът, най-напред ще трябва да се прецени кое правило или правила относно компетентността се прилагат по отношение на спора, на който се основава искът. Приложимото правило или правила ще зависят от конкретните факти във всяка ситуация, като едно от основните разграничения е дали искът произтича от договорно или от извъндоговорно задължение, например задължение, произтичащо от виновност или небрежност на ответника, в резултат на които ищецът е претърпял вреди, увреждане на здравето или на имуществото.

За да се определи правилно компетентният съд или съдилища за конкретното дело съгласно ЕПИММИ, бъдещият ищец трябва да има достъп до информацията относно вътрешните правила на държавите членки по отношение на компетентността. В много държави членки има уебсайтове, на които може да бъде намерена такава информация. Освен това съгласно регламента държавите членки са длъжни да предоставят на Европейската комисия подробни сведения във връзка с това кои съдилища или правораздавателни

органи са компетентни да разглеждат дела съгласно ЕПИММИ и съответно тази информация следва да бъде сведена до широката общественост.

В съответствие с това тази информация е достъпна от европейския портал за електронно правосъдие, който позволява достъп до уебсайта на Европейския съдебен атлас, съдържащ информация за вътрешното право на държавите членки⁽²⁴⁾.

3.1.2.1. Компетентност по дела с участие на потребители

Регламентът „Брюксел I“ съдържа специални правила относно компетентността, които се прилагат по отношение на дела с участие на потребители. Потребителят е определен като лице, което не действа въз основа на търговски цели. За да се знае кои правила съгласно регламента „Брюксел I“ се прилагат, е от особена важност да се определи компетентният орган по отношение например на иск от потребител срещу предприятие. При определени обстоятелства потребителят може да има право да предяви иска пред съд в своята държава членка на местоживеене или обичайно пребиваване, който е компетентен да разглежда европейски иск с малък материален интерес съгласно националните правила на тази държава. В много случаи това ще бъде съд в нейния или неговия роден град. Това е важно и за други видове

дела с участието на потребители, включително искове от предприятие срещу потребител, от отделен „потребител“ срещу друг потребител и искове между предприятия.

3.1.2.2. Правила в регламента „Брюксел I“ относно компетентност при потребителски договори

Членове 15—17 от регламента „Брюксел I“ съдържат специални правила относно компетентност при потребителски договори. Тези правила не заменят други правила в регламента, а дават допълнителен избор на потребителите къде да подадат иск.

Ако договорът е

- за продажба на стоки на изплащане чрез вноски,
- заем или друг кредит, изплатим на части, или
- сключен от потребителя с предприятие, което извършва търговска дейност в държавата членка на местоживеене на потребителя или което с всички средства, например чрез реклама, насочва дейностите си към тази държава

⁽²⁴⁾ Връзките към портала за електронно правосъдие и уебсайта на Атласа са дадени в края на настоящото ръководство.

потребителят може да предяви иск съгласно договора:

- в съдилищата на държавата членка, в която е разположено предприятието, или
- в съдилищата по местоживее на потребителя

и предприятието може да предяви иск съгласно договора срещу потребителя само в съдилищата по местоживее на потребителя. И в двата случая може да се предяви насрещен иск в съда, пред който е висящ първоначалният иск.

Тези разпоредби относно компетентността не могат да се променят чрез споразумение между потребителя и предприятието, освен ако:

- споразумението е сключено след възникването на спора, който е предмет на иска
- това споразумение допуска потребителят да предяви иск в съдилища, различни от посочените в тези правила, или
- споразумението е сключено между потребител с местоживее и предприятие с местонахождение в една и съща държава членка и предоставянето на компетентност на съдилищата в тази държава членка и не противоречи на законодателството ѝ.

Забележки:

1. Когато договорът, въз основа на който се предявява искът, е сключен между потребител и предприятие, което не е с местонахождение в държавата членка на потребителя, но има клон, агенция или друг вид представителство в същата държава членка като потребителя, и спорът произтича от дейността на въпросния клон, агенция или представителство, за предприятието се счита, че е с местонахождение в същата държава членка като потребителя.
2. Специалните правила по принцип не се прилагат при потребителски договори за транспорт; те обаче се прилагат, когато договорът включва в цената си предоставянето на комбинация от пътуване и настаняване, например както е в случая с ваканционните пакети.

3.1.3. Местни или „национални“ правила относно компетентността

След като ищецът реши кое правило или правила от регламента „Брюксел I“ се прилагат и съответно кои съдилища в коя държава или държави членки са компетентни с цел да реши пред кой съд следва да предяви иск съгласно ЕПИММИ, ищецът също така ще трябва да проучи вътрешните правила на държавата членка, чиито съдилища или правораздавателни органи са компетентни съгласно правилата на ЕС, за да разбере кой съд или съдилища са компетентни да разглеждат европейски иск с малък материален интерес съгласно националното законодателство на конкретната държава. Ситуацията се различава в отделните държави членки, тъй като този въпрос не се регулира на равнище ЕС.

В тези държави членки, в които е въведена национална процедура за искове с малък материален интерес или подобна процедура, съдилищата или правораздавателните органи, компетентни да разглеждат дела съгласно националната процедура, обикновено са компетентни да разглеждат и европейски искове с малък материален интерес. В други държави членки са въведени специални правила за определяне кой съд или правораздавателен орган следва да разглежда европейски искове с малък материален интерес, а в някои държави членки има няколко варианта в зависимост от предмета на иска.

Всичко това изисква справка с източници на информацията относно вътрешните правила на държавите членки. Много държави членки имат уебсайтове, които съдържат такава информация, а освен това съгласно регламента за ЕПИММИ държавите членки са длъжни да предоставят тази информация на Европейската комисия, която на свой ред я прави публично достъпна.

Тази допълнителна информация е налична на европейския портал за електронно правосъдие, който позволява достъп до тази информация чрез уебсайта на Европейския съдебен атлас, съдържащ актуална информация за вътрешното право на държавите членки⁽²⁵⁾.

3.2. Използване на исковия формуляр

Както бе отбелязано по-горе в настоящото ръководство, идеята за европейската процедура за искове с малък материален интерес е тя да бъде предимно писмена процедура. Поради това производството следва да се образува чрез използване на исковия формуляр, посочен в регламента и приложен като формуляр А от приложение I към настоящото ръководство. Съгласно член 4, параграф 5 от регламента държавите членки са длъжни да гарантират, че исковият формуляр е наличен във всички съдилища или правораздавателни органи, пред които може да се образува

⁽²⁵⁾ Връзките към портала за електронно правосъдие и уебсайта на Атласа са дадени в края на настоящото ръководство.

производство по европейската процедура за искове с малък материален интерес. Освен това съгласно член 11 държавите членки трябва да гарантират, че страните могат да получат практическа помощ при попълване на формулярите. В края на настоящото ръководство е посочена връзка към електронните версии на исковия формуляр на всички официални езици на ЕС. Самият исков формуляр съдържа подробни указания какви данни трябва да впише ищецът и тези указания трябва да се следват внимателно. При все това има два специфични въпроса, които заслужават специално внимание, а именно оценката на самия иск и въпроса как да се третират лихвите за целите на иска.

3.2.1. Оценка на иска

3.2.1.1. Посочване на същността на иска

Сумата на иска и основанието за него трябва да се оценят, за да се попълни част 8 от формуляр А – „*Подробности за иска*“, където се посочва същността на иска — и за да се определи дали искът действително е в рамките на финансовия праг за процедурата за ЕПИММИ. По отношение на първия въпрос е много важно всеки отделен елемент от иска и основанието за него да са посочени колкото се може по-ясно, като се има предвид, че ответникът може да се опита да отхвърли иска. Фактическото основание за иска, което се посочва в каре 8 от исковия формуляр, трябва да бъде подкрепено с колкото се може повече писмени материали, за да

може съдът, който получава иска, да определи стойността на иска, основанието за него и доказателствата в подкрепа на иска. Ако това не бъде направено, съществува риск съдът да отхвърли иска като неоснователен или най-малкото да поиска допълнителна информация от ищеца, което ще отнеме време и ще забави процедурата.

3.2.1.2. Стойност на иска

Що се отнася до стойността на иска, следва да се има предвид, че финансовият праг се прилага, като се изключат всички разходи, плащания и лихви, които се добавят към основния иск. Ако основният иск съдържа няколко елемента, те следва да се посочат отделно, но ако стойността на всички елементи взети заедно надхвърля финансовия праг, искът няма да попада в обхвата на ЕПИММИ⁽²⁶⁾.

3.2.2. Третиране на лихвите

Въпреки че искът се оценява без да се вземат предвид лихвите, все пак трябва да се посочи лихвен процент или ставка, както и основанието за натрупване на лихви върху основания иск, и тези данни следва да се впишат в точка 7.4 от каре 7. Ако обаче самият основен иск се основава на изискване за плащане на лихви, това ще трябва да се посочи в точка 7.1 и стойността на иска ще бъде

⁽²⁶⁾ Следва да се има предвид, че финансовият праг ще бъде преразгледан и неговият размер от 2000 EUR е възможно да бъде променен.

оценена на тази основа като основен иск, въпреки че се отнася за лихви. Пример за такава ситуация може да бъде основен иск за лихви върху заем, чиято главница е била изплатена от ответника.

3.3. Разходи по внасяне на иска

В повечето държави членки съдилищата начисляват такса за подаване на иск съгласно ЕПИММИ и не обработват исковете до заплащане на таксата. Това означава, че най-напред е необходимо да се установи дали съдът, пред който се предявява искът, т. е. компетентният съд съгласно правилата на ЕС и националните правила, изисква да се заплати такса за внасяне на иска. Ако това е така, следващата стъпка е да се установи размерът на таксата и начините за плащане. И в този случай информацията може да бъде открита чрез местни уебсайтове и също така чрез уебсайта на Европейската съдебна мрежа/Атлас, посочен в точка 3.1.2. Във всеки случай методът на плащане на всяка такса трябва да бъде посочен в каре Б от исковия формуляр, което съдържа различни варианти.

3.4. Прилагане на документи с исковия формуляр

Тъй като целта е ЕПИММИ да бъде предимно писмена процедура, с исковия формуляр е необходимо да се изпратят всички необходими подкрепящи материали под формата на писмени доказателства.

Тези материали са необходими, за да се оцени стойността на иска, основанието за иска и доказателствата, на които ще се разчита, ако ответникът оспори иска, предвид факта, че ЕПИММИ се прилага както за дела, в които ответникът възразява срещу иска, така и към дела, в които не се подава възразение. Всичко това е изложено в член 4, параграф 1 от регламента и част 8 от исковия формуляр. Макар че съдът може да поиска допълнителна информация от ищеца, вж. точка 5.2 по-долу, ако информацията, получена с исковия формуляр и взета заедно с предоставената информация в самия иск формуляр, се окаже недостатъчна за обосноваване на иска, съществува риск от отхвърляне на иска, поради което е препоръчително цялата подходяща информация да бъде предоставена при внасянето на исковия формуляр, като винаги трябва да се има предвид, че може да е необходим превод със съответните съпътстващи разходи.

3.5. Подаване на иска в съда

В член 4, параграф 1 от регламента ясно се посочва, че искът може да бъде изпратен по пощата или чрез друго средство за комуникация, като факс или електронна поща, което се приема в държавата членка, в която е образувано производството съгласно ЕПИММИ. Поради това ищецът трябва да знае какви средства за комуникация са приемливи за съда, в който ще бъде внесен исковият формуляр за образуване на производството. Това е въпрос, който се урежда съгласно националните процедури на държавите членки

и информацията за него следва да бъде достъпна на същото основание като всяка друга информация за тези национални процедури.

Ищците трябва внимателно да проучат какво и в каква форма ще изисква съдът по отношение на подкрепящи материали, по-специално писмени и други материали, които могат да се използват като доказателства. Не всички съдилища приемат копия от писмени материали, било то сканирани или възпроизведени по други начин, а даден съд може да изиска оригиналните документи съгласно националните правила за доказателствата. Поради това в зависимост от конкретната ситуация в това отношение, дори ако даден съд може да приеме иска в електронна форма, може да не е възможно подкрепящите материали да се изпратят в електронен вид и в такъв случай изглежда логично исковият формуляр и писмените материали да бъдат подадени по друг начин, приемлив за съда.⁽²⁷⁾

⁽²⁷⁾ Макар че някои съдилища имат готовност да приемат искови формуляри в електронна форма, а ще ги последват и други съдилища, те едва ли могат да приемат подкрепящите писмени материали в електронна форма; регламентът не съдържа разпоредби, които да възпрепятстват съдилищата да приемат всички документи по електронен път и се надяваме, че това положение постепенно ще се подобрява, тъй като така ще се подпомогне общата цел ЕПИММИ да бъде проста, бърза и с относително ниски разходи за ползвателите.

3.6. Език

Съгласно член 6, параграф 1 исковият формуляр трябва да бъде внесен на езика на съда или правораздавателния орган и това се прилага също така за описанието на подкрепящите документи в част 8.2 от исковия формуляр. Вж. също точка 4.7 по-долу за другите формуляри и документи. Трябва внимателно да се определи подходящият език в тези държави членки, в които има няколко „официални“ езика. Някои държави членки също така могат да приемат искове на език, различен от „официален“ език.⁽²⁸⁾ Освен това следва да се има предвид, че ответникът може да има право да откаже да получи исковия формуляр и документите, ако не са спазени съответните езикови изисквания за връчването на документите; това се обяснява в точка 4.2 и бележка под линия 32 по-долу. Следва да се има предвид, че ако за целите на член 6, параграф 3 е необходим превод, отговорността за осигуряване на превода и следователно на разходите за него се поемат от посочената от съда страна. Същото се прилага и когато една от страните откаже да получи даден документ, тъй като не е на правилния език, както е определено в член 6, параграф 3.

⁽²⁸⁾ Информация за това какви езици се изискват или разрешават може да бъде намерена също на националните уебсайтове или на уебсайта на Европейския съдебен атлас/мрежа.



ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Процедура след получаването
на иска от съда

4.1. Кorigиране или попълване на исковия формуляр от ищеца

4.1.1. Съдът проверява исковия формуляр

Първата задача на съда при получаване на исковия формуляр и подкрепящите материали и преди да връчи документите на ответника е да провери дали формулярът е попълнен правилно в съответствие с изискванията на регламента. Ако това не е така и освен ако съдът не заяви от самото начало, че искът е неоснователен или напълно неприемлив, в който случай той може да отхвърли иска, съдът може да поиска от ищеца да допълни или коригира исковия формуляр или да предостави допълнителна информация или документи. Това е посочено в член 4, параграф 4.

4.1.2. Съдът информира ищеца, ако искът попада извън обхвата на ЕПИММИ

Ако съдът счита, че макар да е правилно заявен и обоснован, искът все пак попада извън обхвата на регламента, например ако касае предмет, който не може да представлява основание за иск съгласно ЕПИММИ, или ако стойността на иска надхвърля финансовия праг за ЕПИММИ, съгласно член 4, параграф 3 от регламента съдът

трябва да уведоми ищеца за това.⁽²⁹⁾ Тогава ищецът може да вземе решение да оттегли иска или, в случай че не направи това, съдът е длъжен съгласно същия член 4, параграф 3 да образува производство по иска съгласно съответната национална процедура.

4.1.3. Ищецът може да поиска помощ за попълване на исковия формуляр

Тъй като процесът на коригиране отнема допълнително време, винаги е в интерес на ищеца да се стреми формулярът да е правилно попълнен и изпратен на съда с всички необходими подкрепящи документи при първоначалното подаване. В това отношение ищецът следва да има възможност да поиска помощ за попълване на формуляра, тъй като съгласно член 11 това трябва да се гарантира от държавите членки. В много държави членки тази помощ се осигурява от съдебния персонал, но предвиденото може да се различава в отделните държави членки.

⁽²⁹⁾ Ако съдът реши да приеме иска, но образува производство по него съгласно съответната национална процедура, той следва да уведоми ищеца за това решение. Някои държави членки са въвели формуляр за тази цел. В по-общ план в някои държави членки са предвидени формуляри, които да се използват във връзка с ЕПИММИ, в допълнение към предвидените в регламента формуляри.

4.1.4. Искане до ищеца да попълни или коригира исковия формуляр

Такова искане се отправя посредством формуляр Б, предвиден в регламента. Освен това формулярът може да се използва и когато исковият формуляр не е бил подаден на работния език на съда с цел от ищеца да се поиска да представи формуляр на правилния език. Във формуляра съдът посочва краен срок, в рамките на който ищецът трябва да предостави поисканата информация или да върне коригирания формуляр. В член 14, параграф 2 от регламента се предвижда, че този срок може да се удължи от съда при извънредни обстоятелства. Ако ищецът не изпълни указанията до крайния срок или ако формулярът отново не е попълнен правилно или на правилния език, искът може да бъде отхвърлен. Отхвърлянето на иска на това основание води до неразглеждане на иска по същество, като той може да бъде внесен повторно съгласно европейската процедура за иск с малък материален интерес или съгласно съответната национална процедура.

4.2. Изпращане на исковия формуляр на ответника

4.2.1. Съдът изпраща копие от исков формуляр А и формуляр В

След като съдът реши, че по иска може да бъде образувано производство съгласно европейската процедура за иск с малък материален интерес, било то в първоначалния му вид, представен от ищеца, или след коригиране на исковия формуляр или представяне на допълнителна информация или документи от ищеца, съдът изпраща на ответника копие от исковия формуляр и подкрепящите документи заедно с формуляр за отговор В, като съдът трябва да попълни първата част от него.⁽³⁰⁾

4.2.2. Срок

Съдът е длъжен да изпрати тези документи на ответника в срок от 14 дни след като получи правилно попълнен за целите на ЕПИММИ исков формуляр. Този срок започва да тече или от първоначалната дата на получаване на исковия формуляр, ако не е била поискана корекция или допълнителна информация, или от

⁽³⁰⁾ Трябва да се внимава за езика на формулярите – вж. точка 4.2.3 относно изисквания за връчването на документи; някои съдилища изпращат формуляри както на работния език на съда, така и на езика на получателя.

съответната по-късна дата в зависимост от срока на отправеното искане до ищеца да коригира или попълни формуляра или да представи допълнителна информация.

4.2.3. Начини за връчване на документи

4.2.3.1. Връчване на документи по пощата с потвърждение за получаване – член 13, параграф 1

Съгласно член 13, параграф 1 съдът трябва да изпрати формуляр В с копие от исковия формуляр и подкрепящите документи по пощата с потвърждение за получаване, в което се посочва датата на получаване.⁽³¹⁾

4.2.3.2. Правила по подразбиране за връчване на документи – член 13, параграф 2

Ако не бъде извършено връчване на документи по пощата по този начин, в регламента се предвижда, че връчването за целите на ЕПИММИ може да бъде извършено чрез един от начините, предвидени в регламента за европейско изпълнително основание. За

⁽³¹⁾ Ако връчването на документите трябва да бъде извършено в друга държава членка, документите трябва да бъдат прехвърлени в тази държава членка в съответствие с регламента относно връчване на документи.

тези правила по подразбиране вж. членове 13 и 14 от регламента за европейско изпълнително основание. Следва да се подчертае, че тези правила за връчване на документи, привнесени от регламента за европейско изпълнително основание, са правилата по подразбиране, които следва да се използва само ако връчването на документи не е извършено посредством начина, описан в член 13, параграф 1 от регламента за ЕПИММИ. Допълнителни подробности за тези правила по подразбиране са посочени в карето относно връчване на документи по-долу/на следващата страница.

Правила по подразбиране за връчването на документи съгласно членове 13 и 14 от регламента за ЕИО

4.2.3.2.1. Връчване на документи с доказателство за получаване от получателя или представител на получателя

Накратко, начините за връчване на документи с доказателство за получаване, посочени в член 13 от регламента за ЕИО, позволяват:

- лично връчване, като получателят подписва потвърждение за получаването;
- декларация на компетентното лице, извършило връчването на документите, в която се посочва, че лицето

е получило документа или е отказало да го получи без законно основание ⁽³²⁾;

- връчване по пощата, като получателят подписва потвърждение за получаването ⁽³³⁾;
- връчване по електронен път, като получателят подписва потвърждение за получаването.

4.2.3.2.2. Връчване на документи без доказателство

за получаването от получателя или представителя на получателя

По подобие, начините за връчване на документи без доказателство за получаването, посочени в член 14 от регламента за ЕИО, позволяват:

- връчване на личния адрес на получателя на лица, които живеят на същия адрес на получателя или са наети на работа там;
- ако получателят е самостоятелно заето лице или юридическо лице, документите може да бъдат връчени на получателя и в неговите стопански помещения на лицата, наети на работа от получателя;
- доставяне на документа в пощенската кутия на получателя;
- доставяне на документа в пощенската служба или на компетентни публични органи и пускане на писмено съобщение за това доставяне в пощенската кутия на получателя, в което се посочват ясно характерът на съдебен документ или правните последици от съобщението по отношение на връчването и задействането на съответните срокове.

Ако се използва един от тези четири начина, връчването на документите следва да се потвърди:

- или чрез потвърждение за получаването, подписано от лицето, на което се връчват документите; или
- чрез документ, подписан от лицето, извършило връчването на документите, в който се посочват използваният начин на връчване, датата на връчването и името на лицето, приело документите, както и връзката на последното с получателя;

⁽³²⁾ В тази връзка е необходимо да се има предвид по-специално правото на отказ от приемане на документ съгласно член 8 от регламента относно връчване на документи (Регламент (ЕО) № 1393/2007), когато документите не са написани на или не са придружени от превод на език, който получателят разбира, или на официалния език на мястото, където се извършва връчването на документите; вж. също съображение (19) от регламента; това обаче не означава, че ответникът има право да откаже да приеме документ, който не е на езика на държавата членка, ако разбира езика, на който е написан документът; в тази връзка вж. решението на Съда на ЕС по дело № C14/07 — *Ingenieurbüro Michael Weiss und Partner GbR/Industrie- und Handelskammer Berlin u Nicholas Grimshaw & Partners Ltd.*

⁽³³⁾ Това е подобно на начина, определен в член 13, параграф 1 от регламента за ЕПИММИ — вж. точка 4.2.3.1.

Връчване на документи може да бъде извършено и:

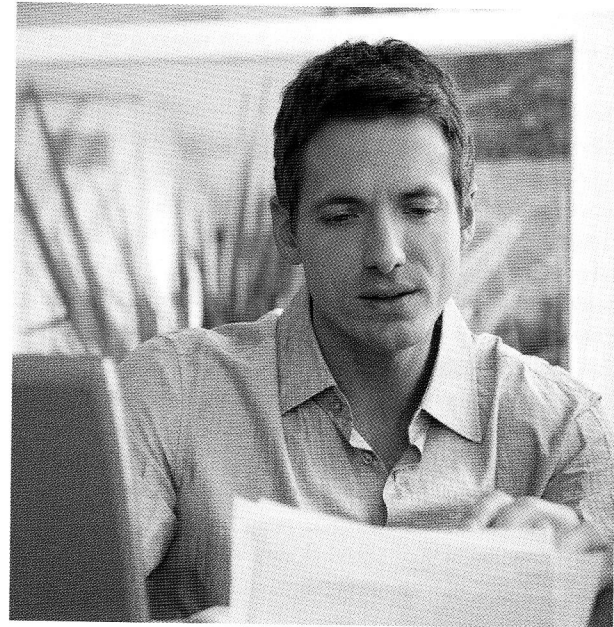
- по пощата без доказателство за получаване, когато адресът на получателя е в държавата членка, в която е разположен сезираният съд за иска по същество;
- по електронен път, като се доказва чрез автоматично потвърждение за получаването, при условие че получателят изрично и предварително е приел този начин на връчване на документи.

Важна забележка: Връчването на документи по един от тези начини не се допуска, ако адресът на длъжника не е известен със сигурност.

4.3. Какво може да направи ответникът при получаване на исковия формуляр

При получаване на исковия формуляр ответникът може да:

- отговори в 30-дневен срок от връчването на исковия формуляр:
 - като попълни част II от формуляра за отговор В и го върне на съда с всички подходящи подкрепящи документи - или
 - по друг подходящ начин без да използва формуляра за отговор;



- не отговори – в този случай съдът ще се произнесе по иска след 30 дни от датата на връчването на исковия формуляр.

В своя отговор ответникът може, наред с други неща:

- да приеме иска или да оспори целия иск или част от него,

- да оспори основанието за компетентност, на което се основава искът,
- да оспори иска, като заяви, че:
 - той попада извън материалния обхват на ЕПИММИ – параграф I от част II на формуляра за отговор В съдържа място за тази цел, или
 - делото не е трансгранично дело по смисъла на член 3 от регламента,
- да заяви, че стойността на иска, ако става въпрос за непаричен иск, надхвърля прага, определен за европейската процедура за иски с малък материален интерес,
- да оспори иска по същество или сумата, предмет на иска,
- да посочи, като използва параграф I от част II на формуляра за отговор В, какви показания на свидетели и други доказателства следва да бъдат представени и да приложи всички подходящи подкрепящи документи,
- да поиска устно изслушване, като използва параграф 3 от формуляра за отговор, и
- да предяви насрещен иск, като използва исков формуляр А и го внесе заедно с всички уместни подкрепящи документи, както и формуляра за отговор.

Важна забележка: Ответникът не е длъжен да изпраща никакви документи на ищеца; съдът трябва да извърши това в съответствие с условията на член 5, параграфи 4 и 6 от регламента.

4.4. Искът или насрещният иск надхвърля прага

Ако ответникът заяви, че стойността на даден непаричен иск надхвърля финансов праг за ЕПИММИ, съдът трябва да се произнесе по този въпрос в 30-дневен срок от изпращането на отговора на ищеца. Ако ответникът предяви насрещен иск, ищецът ще има аналогично право да заяви, че насрещният иск надхвърля финансов праг. От условията на член 2, параграф 1 или член 5, параграф 5, когато се прилагат по отношение на насрещния иск съгласно член 5, параграф 7, следва, че съответно ищецът и ответникът ще получат възможност да оспорят позицията на другата страна по този въпрос в рамките на процедурата. Решението на съда по този въпрос не е решение по иска или насрещния иск по същество, а решение дали искът попада в обхвата на процедурата.⁽³⁴⁾ В член 5, параграфи 5 и 7 от регламента се предвижда, че решението на съда по тази точка не може да се оспорва като отделен въпрос.

4.5. Насрещен иск

Ако ответникът предяви насрещен иск съгласно предвиденото в член 5, параграф 7, подобно на основния иск по отношение на насрещния иск ще се прилагат всички разпоредби на регламента, и по-специално член 4 и член 5, параграфи 3—5, както и член 2. Това

⁽³⁴⁾ Вж. също точка 4.1.2 по-горе относно това какво става, когато искът или насрещният иск е извън обхвата на ЕПИММИ.

означава, че насрещният иск трябва да попада в обхвата на регламента и че разпоредбите относно образуването на производството се прилагат и по отношение на насрещния иск⁽³⁵⁾. По отношение на насрещния иск се прилагат следните допълнителни точки:

- Съдът трябва да връчи насрещния иск и подкрепящите документи на ищеца в 14-дневен срок от получаването им
- Ищецът трябва да отговори в 30-дневен срок от връчването
- Ако насрещният иск надхвърля финансовия праг за ЕПИММИ, цялото дело, т.е. искът и насрещният иск, излизат извън обхвата на ЕПИММИ и ще бъде гледано в съответствие с подходящите процедури в държавата членка на сезирания съд, независимо дали в този или в друг компетентен съд съгласно националното законодателство.

Важна забележка: Искът и насрещният иск следва да се разглеждат като отделни искове за целите на тяхната оценка. Това също така произтича от факта, че член 2 се прилага по отношение на насрещния иск посредством член 5, параграф 7. Освен това оттук следва, че не е задължително кумулативната стойност на иска и на насрещния иск да бъде под финансовия праг, за да може делото да продължи да се гледа съгласно ЕПИММИ; така че съдът няма право да взема предвид други аргументи извън съответните стойности на иска и насрещния иск при вземане на това решение.

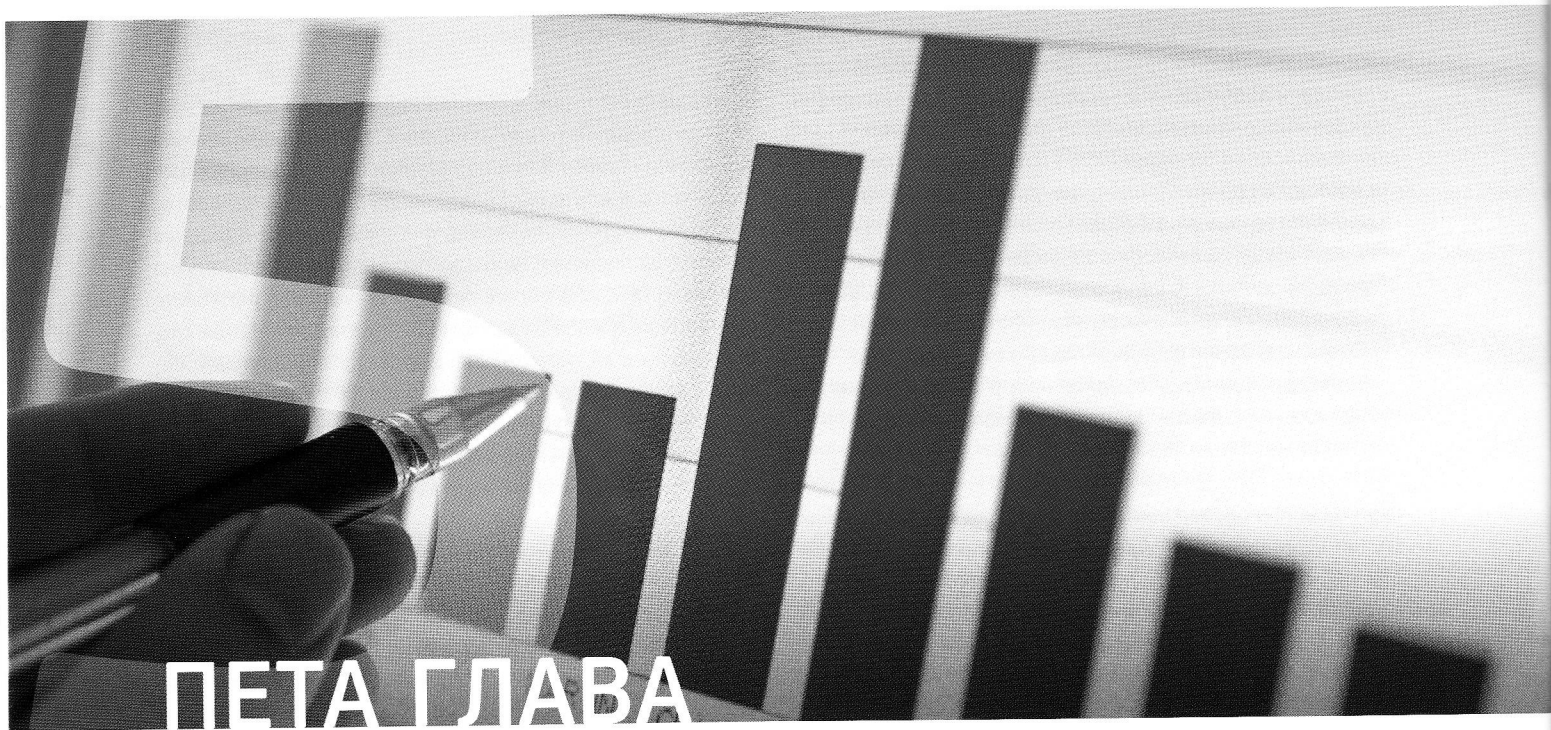
⁽³⁵⁾ В тази връзка вж. трета глава от настоящото ръководство, към която следва да се направят препратки.

4.6. Срокове

Следва да се отбележи, че има фиксирани срокове, които се прилагат по отношение на всички етапи на ЕПИММИ, и че е особено важно тези срокове да се спазват при образуването на производството и когато съдът започне да разглежда въпросите. По-специално сроковете, определени в член 5, са от решаващо значение за постигане на бързо производство, по-специално сроковете, свързани с връчването на документи и отговорите от ответника и ищеца в зависимост от развитието на делото. Съгласно член 14, параграф 2 съдът има правомощия да удължава сроковете, определени за отговор на ответника по иска — съгласно член 5, параграф 3 — и за представяне на отговор на ищеца по насрещния иск — съгласно член 5, параграф 6, но само при извънредни обстоятелства.

4.7. Език

Трябва да се има предвид, че правилата по отношение на езика, който следва да се използва за производствата по ЕПИММИ, са същите като тези за отговора на ответника, насрещния иск и евентуалния отговор по него, както и описанието на всички документи в подкрепа на насрещния иск, каквито са за основния иск; в това отношение се прави препратка към точка 3.6 по-горе.



ПЕТА ГЛАВА

Установяване на фактите

5.1. Отговорност на съда по отношение на спорни въпроси

5.1.1. Съдът поема инициативата за установяване на фактите

Съдът носи основното задължение за установяване на фактите по спор във връзка с иск или насрещен иск съгласно ЕПИММИ. Това е така, тъй като по силата на съответните членове на регламента — член 4, параграф 4, член 7, параграф 1 и член 9, параграф 1 — съдът е длъжен да постъпи по този начин и да поеме инициативата, като посочи на страните каква информация изисква от тях, за да е в състояние да достигне до решение по спорните въпроси. По този начин управлението и контролирането на процедурата се поемат от съда и идеята е по този начин съдът да гарантира постигането на целите на регламента, т. е. че процедурата ще бъде бърза, проста и с относително малки разноски.

5.1.2. Съдът определя начините за събиране на доказателства и естеството на доказателствата

Поради това в член 9 се предвижда, че съдът трябва да определи начините за събиране на доказателства и че ще изслушва устни показания и показания от вещи лица само ако това е необходимо постановяване на решение. При оценката на този въпрос съдът трябва да има предвид какви могат да бъдат разноските във

връзка с такива доказателства в контекста на политиката, определена *inter alia* в членове 1 и 16 и съображение (29), а именно че ЕПИММИ следва да доведе до намаляване на разноските за предявяване на презгранични иски с малък материален интерес. В член 5, параграф 1 се предвижда, че съдът решава дали е необходимо устно изслушване с цел установяване на фактите, като изслушването е по избор на съда и той разполага с правомощията да събира доказателства без да проведе заседание за изслушване.

5.2. Допълнителна информация от ищеца и ответника

Както бе отбелязано по-горе в точка 4.1 от настоящото ръководство и както се предвижда в член 4, параграф 4 и член 5, параграф 7, при получаване на исковия формуляр или на насрещен иск съдът може да поиска от страните да предоставят допълнителна информация, ако счита това за необходимо. Тъй като съдът е длъжен да установи фактите и да определи въпросите във връзка с иска, член 7, параграф 1, буква а) също така дава възможност на съда да поиска допълнителни подробности относно иска, след като получи отговор по иска или насрещния иск след връчването. Съдът определя срок, в рамките на който информацията трябва да бъде предоставена, и съгласно предвиденото в член 14, параграф 2 този срок може да бъде удължен при извънредни обстоятелства. Съгласно член 7, параграф 3 във връзка с член 14, параграф 1 съдът трябва да уведоми страната, до която се отправя искане, относно последиците

при неспазване на срока и те могат да включват отсъждане в полза на другата страна или отхвърляне на иска. Всички тези разпоредби имат за цел да укрепят ролята на съда по отношение на управлението на делото с цел достигане до бързо решение.

5.3. Съдът решава да проведе заседание за изслушване

5.3.1. Съдът провежда заседание за изслушване само ако е необходимо

Както бе отбелязано по-горе, съдът решава дали да проведе заседание за изслушване с цел определяне на фактите. Това следва от принципа, заложен в член 5, параграф 1, а именно че ЕПИММИ е предимно писмена процедура и съдът решава да проведе заседание за устно изслушване само ако счита, че то е необходимо, за да вземе решение по спорни факти, които не може да установи по друг начин, например чрез изискване на допълнителна информация от едната или от двете страни, или по искане на една от страните. Оттук следва, че решението на съда дали да проведе заседание за изслушване следва да се взема за всеки отделен случай, като се отчитат конкретните факти по спора и достъпната информация, която съдът може да получи без да провежда заседание за изслушване. При изпълнение на своите функции съгласно член 5, параграф 1 и при прилагане на общия принцип, че ЕПИММИ трябва да се

разглежда като писмена процедура, при която заседание за изслушване се провежда само по изключение, съдът следва да реши дали да проведе заседание за изслушване отделно за всеки случай, като отчита всички обстоятелства по конкретния случай, и не трябва да прилага обща политика за провеждане на заседания за изслушване по всички дела съгласно ЕПИММИ.⁽³⁶⁾ Съдилищата ще трябва да обмислят въпроси като разности и удобство, когато вземат решение дали да проведат заседание за изслушване.

5.3.2. Съдът може да откаже да проведе заседание за изслушване

Дори една от страните да поиска да се проведе заседание за изслушване, съдът може да откаже да проведе такова заседание, ако с оглед на обстоятелствата по делото счита, че не е необходимо да се провежда заседание за изслушване за решаване на спора и за справедливо разглеждане на делото. Когато взема решение дали да проведе заседание за изслушване, както и самото провеждане на изслушването, съдът трябва да зачита правото на справедлив съдебен процес и принципа на състезателен процес, както ясно е посочено в съображение (9). Ако съдът отхвърли искане за устно изслушване, той трябва да посочи писмено своите

⁽³⁶⁾ Във връзка със задължението на съда да вземе решение относно провеждането на заседание за изслушване, вж. в общ смисъл точка 5.6.2 по-долу и съображение (9).

мотиви, но в член 5, параграф 1 ясно се посочва, че решението за отхвърляне на такова искане не може да се обжалва или пре-разглежда самостоятелно.

5.4. Въпроси във връзка с доказателствата

От член 9, параграф 1 е видно, че съдът трябва да реши по какъв начин ще се събират доказателства и също така какъв е необходимият обхват на доказателствата, за да достигне до решение. Решенията по тези въпроси трябва да се вземат в съответствие с правилата, приложими по отношение на допустимостта на доказателствата, които са част от приложимото законодателство по отношение на производствата в съответния съд и съответно са част от националното процесуално право. В член 9, параграф 2 се предвижда, че съдът може да приема писмени показания, ако това е разрешено съгласно въпросното процесуално право. Съдът трябва да има предвид, че целите на процедурата са тя да бъде колкото се може по-бърза и с възможно най-малко разноси, като в съответствие с това в член 9, параграф 3 се предвижда, че съдът трябва да избере начини за събиране на доказателства, които отговарят на тези цели, и които са възможно най-опростени и най-малко обременяващи. Когато трябва да се съберат доказателства от друга държава — членка на ЕС, съдът ще трябва да обмисли използването

на процедурите, установени съгласно съответните правила на ЕС, и по-специално посочените в Регламента относно събирането на доказателства по граждански или търговски дела⁽³⁷⁾. Съгласно член 9, параграф 2 съдът трябва да вземе предвид разносните за събирането на доказателства, когато решава дали да събере или не доказателства от вещи лица или да проведе заседание за устно изслушване.

5.5. Използване на информационни и комуникационни технологии

В член 8 и член 9, параграф 1 се предвижда, че съдът следва да насърчава използването на комуникационни технологии като видео- и телеконферентна връзка за провеждане на заседанието за изслушване или като средство за събиране на доказателства. Целта е разносните да бъдат минимални и делото да се ускори, въпреки че използването на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) зависи от наличността на техническите средства. Предвид наличността на тези средства за ИКТ, използването им може да спести време и пари, особено в ситуации, в които съдът решава по изключение да проведе устно изслушване за събиране на доказателства от свидетели в друга държава членка. И отново, ако това е необходимо, съдът може

⁽³⁷⁾ Регламент (ЕО) № 1206/2001.



да се позове на разпоредбите на регламента относно събирането на доказателства, за да опрости процеса на презгранично събиране на доказателства ⁽³⁸⁾.

5.6. Ролята на съда

5.6.1. Съдът определя процедурата

Основните цели на ЕПИММИ, описани в член 1 от регламента, са да опрости и ускори и да намали разноските по съдебните производства по искиве с малък материален интерес по презгранични дела в рамките на ЕС и по този начин да се улесни достъпът до правосъдие. ⁽³⁹⁾ За постигането на тези цели съдилищата изпълняват ключова роля, изразяваща се в поемане на инициативата за контролиране и определяне на процедурата, която ще се следва съгласно ЕПИММИ, и надлежно прилагат националното процесуално право. Освен че определя обхвата на доказателствата и средствата, чрез които те трябва да бъдат събрани, съдът носи обща отговорност да управлява процедурата в съответствие с принципите на сътезателния процес и правото на справедлив съдебен процес по случая. Освен това съгласно член 12, параграф 3 съдът е длъжен

⁽³⁸⁾ Вж. също така съображение (20) и бележка под линия 24 по-горе; по отношение на доказателствата вж. също така практическото ръководство за използване на видеоконферентна връзка съгласно регламента относно събирането на доказателства – http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_videoconferencing_bg.pdf

⁽³⁹⁾ Вж. също съображения (5), (7) и (8).

да се старее да постигне споразумение между страните, когато е уместно, и това задължение не се ограничава до устното изслушване, а обхваща цялото производство по иска и насрещния иск.

5.6.2. Съдът информира страните по процедурни въпроси

Задължението на съда да контролира и определя производството съгласно ЕПИММИ се подсилва чрез член 12, параграф 2, съгласно който съдът също така е длъжен да окаже съдействие на страните по процедурни въпроси, като ги информира за тях, и от съображение (9) следва, че при изпълнението на това задължение съдът трябва да третира двете страни по еднакъв начин, така че да се гарантира справедливо производство. Задължението да информира страните по процедурни въпроси може да бъде изпълнено по различни начини в зависимост от националните процедури. Например то може да бъде изпълнено устно в хода на производството, посредством електронни комуникационни технологии, като електронна поща или телеконферентна връзка, или чрез други средства, които могат да бъдат разрешени от националното право⁽⁴⁰⁾. В член 12, параграф 1 се предвижда, че страните не са длъжни да извършват правна оценка на

иска и следователно тази задача се оставя на съда. За целите на ЕПИММИ съдът или правораздавателният орган, който разглежда иска, следва да включва поне едно лице, квалифицирано да изпълнява длъжността съдия в съответствие със законодателството на държавата членка⁽⁴¹⁾.

5.7. Срокове

В 30-дневен срок от получаването на отговора от ответника по иска или от ищеца по насрещния иск съдът трябва да вземе решение дали да се съберат доказателства или да призове страните на устно изслушване, ако вземе решение за провеждане на такова. Предвид факта, че бързината е от значение, съдът трябва да проведе заседанието за изслушване в 30-дневен срок от призоваването на страните. Както бе отбелязано по-горе в точка 5.2, в член 14, параграф 2 се предвижда, че определените срокове могат да бъдат удължени, но само при извънредни обстоятелства, и че това се прилага и по отношение на 30-дневните срокове, определени в член 7. При все това, тъй като идеята е всички стъпки от ЕПИММИ да се изпълняват колкото се може по-бързо и поради факта, че е посочен максимален срок, би могло съдът да определи по-кратък срок от максималния лимит от тридесет дни.⁽⁴²⁾

⁽⁴⁰⁾ Вж. съображение (22).

⁽⁴¹⁾ Вж. съображение (27).

⁽⁴²⁾ По отношение на задължението на съда да действа възможно най-бързо по производството, вж. в общ смисъл съображение (23).



ШЕСТА ГЛАВА

Решението

6.1. Постановяване на решение

Решение по иск съгласно ЕПИММИ се постановява по една от следните точки:

6.1.1. Неприсъствено съдебно решение – общи принципи

Ако ответникът не отговори на иска в 30-дневния срок от връчването на исковия формуляр и формуляра за отговор, т.е. формуляр В, съдът произнася решение. Освен това, ако съдът е поискал коригиране на иска, допълнителна информация или допълнителни подробности и страната, към която е отправено искането, не отговори в определения срок, съдът може да отсъди в полза на другата страна. Ако съдът е определил срок за която и да е от тези цели, той трябва да информира съответната страна за последствията, ако не спази срока, включително възможността при тези обстоятелства да бъде отсъдено в полза на другата страна.

6.1.2. Неприсъствено съдебно решение – насрещен иск

Подобно на основния иск, ако ищецът не отговори в 30-дневния срок от връчването на насрещния иск, съдът може да постанови решение по насрещния иск. В такъв случай се счита, че ищецът

желае да отстоява основния иск, поради което съдът не може да отхвърли иска, освен ако е поискал допълнителна информация от ищеца след получаване на отговор по иска. Тогава съдът ще трябва да определи какъв е най-справедливият подход по отношение на спора между двете страни, включително да поиска допълнителна информация или доказателства съгласно член 7, параграф 1, буква а) или да организира заседание за изслушване.

6.2. Решение след получаване на цялата информация, включително след събирането на доказателства

6.2.1. Без провеждане на заседание за изслушване

Ако съдът реши да постанови решение по делото по същество без да провежда заседание за изслушване или след като е получил отговора на ответника по иска, ако има такъв, или след като е поискал допълнителна информация в определен срок и е получил тази информация, съдът трябва да постанови решение в 30-дневен срок от получаване на информацията. Освен това ако съдът е събрал доказателства според нуждите за произнасяне на решение, но без да провежда заседание за изслушване, той трябва да отсъди в 30-дневен срок от събирането на доказателства.

6.2.2. След заседанието за изслушване

Ако съдът проведе заседание за устно изслушване, той трябва да постанови решението в 30-дневен срок от датата на провеждане на изслушването. Приема се, че съдът ще е получил цялата необходима информация и доказателства, за да постанови решение по иска по същество или по насрещния иск, ако има такъв, при приключване на изслушването и няма разпоредба, която да задължава съда да поиска допълнителна информация или доказателства от страните след приключване на изслушването. Съгласно член 14, параграф 3, 30-дневният срок може да бъде удължен, но само ако в случай на извънредни обстоятелства съдът не е в състояние да постанови решението в 30-дневния срок, посочен в регламента, и при такава извънредни обстоятелства съдът следва да предприеме всички необходими стъпки, за да постанови решението възможно най-скоро. За да ускори гледането на делото, съдът, разбира се, може да постанови решението преди изтичането на 30-дневния срок, ако има готовност за това.

6.3. Формат, съдържание и връчване на решението

6.3.1. Решението трябва да бъде в писмен вид за връчване на страните

Въпреки че в регламента не се посочва изрично, че решението трябва да бъде в писмен вид и правните системи на държавите членки могат да съдържат различни указания дали за искове с малък материален интерес се изисква писмено решение или не, самият факт, че решението по европейската процедура за искове с малък материален интерес трябва да бъде връчено на страните, предполага, че то трябва да бъде в писмен вид. Иначе в регламента не е указан конкретен формат и съдържание за решението и съгласно член 19 тези въпроси се определят съгласно законодателството на държавата членка, в която е разположен съдът, който гледа иска.

6.3.2. Език на решението за връчване

Въпреки че в регламента се определя формуляр за удостоверение, което трябва да бъде издадено от съда по молба на една от страните с цел признаване и изпълнение⁽⁴³⁾, решението е отделно. Макар че в регламента не се посочва, че решението следва да бъде написано на език, различен от езика на постановилия го съд, предвид факта, че решението трябва да бъде връчено на страните, за връчването ще е нужно да се разполага с подходящата езикова версия, така че да се спазят изискванията на съответното право на ЕС по този въпрос⁽⁴⁴⁾. Когато текстът на решението трябва да се преведе, за да се спазят изискванията за връчване на решението, има вероятност в зависимост от разпоредбите на съответното процесуално право разносните за превода да бъдат присъдени на лицето, в чиято полза се отсъжда и в чийто интерес е решението да бъде изпълнено. Тези разноски могат да се възстановят от длъжника, срещу който е постановено решението, като част от разносните по производството.

⁽⁴³⁾ Вж. точка 8.3 по-долу относно удостоверението и глава 8 в общ смисъл във връзка с признаване и изпълнение на решения.

⁽⁴⁴⁾ Вж. точка 4.2.3 по-горе и съображение (19).

6.3.3. Решение, връчено на страните

След като решението е постановено, в член 7, параграф 2 се предвижда, че съдът трябва да го връчи на страните, като използва един от начините на връчване, посочени в регламента, вж. член 13 и точка 4.2.3.

6.4. Разходи

Решението ще съдържа определение за разносните. Една от ключовите цели на ЕПИММИ е разходите да бъдат сведени до минимум, както се посочва ясно в текста на член 1 и съображение (29), и поради това в член 16 се предвижда, че не се присъждат разноски, когато са ненужно направени или са несъразмерни спрямо иска. Това е особено важно, ако спечелилата страна се представлява от адвокат или друг професионален юрист, тъй като разносните за таква представителство следва да се присъдят съгласно решението само ако са съразмерни спрямо стойността на иска и е било нужно да се извършат. Съгласно този принцип приложимото правило съгласно член 16 от регламента е, че в решението следва да бъде разпоредено на загубилата делото страна да поеме разносните по производството и че те се определят съгласно съответното национално законодателство.



СЕДМА ГЛАВА

Преразглеждане и обжалване

7.1. Преразглеждане съгласно европейската процедура за искове с малък материален интерес

Член 18 от регламента съдържа разпоредба за преразглеждане на решение, постановено съгласно ЕПИММИ. Преразглеждането е възможно или когато решението е срещу ответника и в полза на ищеца, или когато ответникът е предявил насрещен иск и съдът е отсъдил в негова полза.

7.1.1. Основания за преразглеждане

Ответникът или, в случай че насрещен иск е довел до отсъждане в полза на ответника, ищецът има право да подаде молба за преразглеждане на решение, постановено съгласно ЕПИММИ, до компетентния съд в държавата членка, в която е било постановено решението:

- когато връчването на исковия формуляр или призовката за устно изслушване е било извършено без доказателство за получаване лично от съответния получател и връчването не

по негова вина не е било извършено достатъчно рано, за да може ответникът или според случая ищецът да организира своята защита, или

- ответникът или ищецът е бил възпрепятстван да възрази срещу иска поради форсмажорни или извънредни обстоятелства, без никаква вина от негова страна

при условие че и в двата случая ответникът или според случая ищецът действа своевременно.

Важна забележка: Преразглеждане в съответствие с член 18 на решение, постановено съгласно ЕПИММИ, може да бъде извършено само в държавата членка, в която е постановено решението, независимо от това къде следва да се изпълнява решението.

7.1.2. Резултат от преразглеждането

Ако искането за преразглеждане бъде уважено съгласно едно от основанията, посочени в регламента, преразглежданото решение се счита за нищожно. Ако искането за преразглеждане бъде отхвърлено, решението остава в сила.

7.2. Обжалване

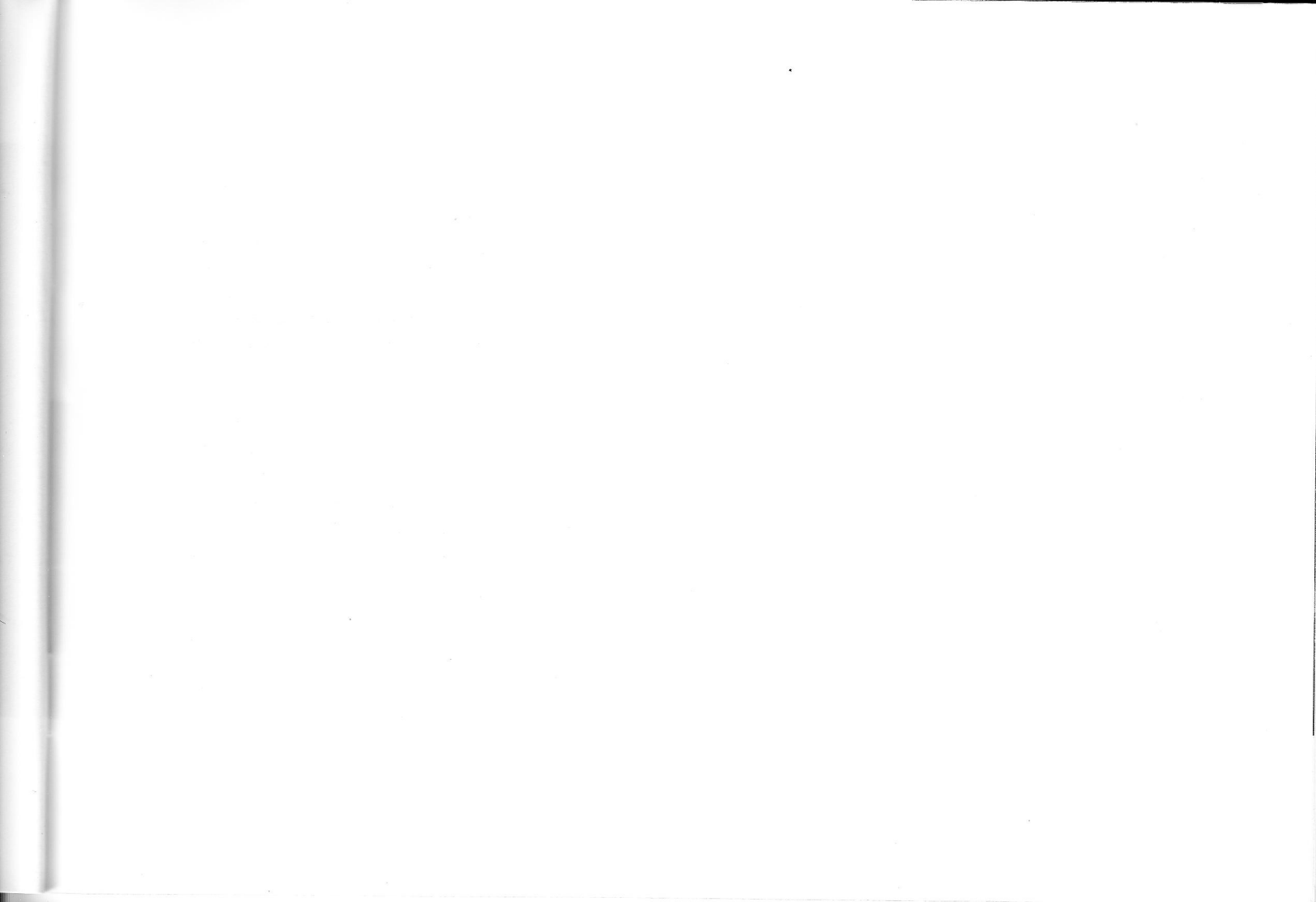
Съгласно член 17 въпросът дали дадено решение може да се обжалва в държавата членка, в която е постановено, се урежда от националното законодателство на държавите членки. Ако се допуска обжалване, правилата за разходите в първоначалното производство по иска важат и при обжалването.

7.3. Правно представителство при преразглеждане и обжалване

Разпоредбите на член 10 относно правно представителство се прилагат по отношение на производствата по преразглеждане съгласно член 18 по същия начин, както и по отношение на първоначалното производство по основния иск и всеки насрещен иск,

така че не е необходимо страните да разполагат с правен представител за тези производства. Трябва да се проучи дали същото важи и при обжалване на решение съгласно ЕПММИ в съответствие с националното процесуално право. Това е особено важно във връзка с присъждането на разноските, тъй като по силата на член 17, параграф 2 при обжалването режимът на разноските съгласно член 16 се прилага по отношение на обжалването по същия начин, както и по отношение на първоначалното производство. Аналогично член 16 се прилага по отношение на производствата за преразглеждане на решения съгласно член 18. В тази връзка трябва да се вземе предвид текстът на съображение (29), така че всички разноси, присъдени на обжалващата страна, загубила дело, трябва да са съразмерни на стойността на иска или са направени по необходимост, включително разноските, произтичащи от факта, че другата страна е била представлявана от адвокат.⁽⁴⁵⁾

⁽⁴⁵⁾ Вж. също така точка 9.1.2.





ОСМА ГЛАВА

Признаване и изпълнение

8.1. Признаване и изпълнение – общи принципи

8.1.1. Премахване на екзекватурата

Решение по иск или насрещен иск съгласно ЕПИММИ, което подлежи на изпълнение в държавата членка, в която е постановено, подлежи на изпълнение по същия начин във всяка друга държава членка. По силата на член 20 не е необходимо да има декларация за изпълняемост в държавата членка по изпълнение и няма възможност за възражение срещу признаването на решение съгласно ЕПИММИ⁽⁴⁶⁾. Във всеки случай не се позволява преразглеждане на решение по същество в държавата членка на изпълнение. Решението подлежи на изпълнение, независимо от евентуално обжалване⁽⁴⁷⁾. Трябва обаче да се има предвид, че лицето, което иска изпълнението на решение, постановено от даден съд съгласно ЕПИММИ, има възможност да използва процедурите от регламента „Брюксел I“.

8.1.2. Изпълнително производство – приложимо право

По силата на член 21 изпълнителното производство се урежда от законодателството на държавата членка по изпълнение, при

⁽⁴⁶⁾ Вж. също така съображение (30).

⁽⁴⁷⁾ Вж. член 15, параграф 1 и съображение (25).

спазване на разпоредбите на регламента относно изпълнението на съдебни решения, и решенията, постановени съгласно ЕПИММИ, подлежат на изпълнение при същите условия като решенията, постановени в държавата членка, в която се иска изпълнение.

8.2. Изисквания във връзка с ЕПИММИ – изпълнително производство

За да започне процесът, който би могъл да доведе до изпълнение на решението по ЕПИММИ съгласно регламента, лицето, което иска изпълнение, следва да получи удостоверение от съда по произход, като издаването на удостоверението се урежда с член 20, параграф 2; вж. също следващата точка от ръководството. Съгласно член 21 това удостоверение трябва да се изпрати на съответния орган по изпълнението в държавата членка по изпълнение с копие от решението. Копието от решението трябва да е с доказана автентичност или да отговаря на условията, необходими за установяване на неговата автентичност съгласно законодателството на държавата членка по изпълнение. В същия член изрично се посочва, че от страната, която иска изпълнение, не се изисква да има упълномощен представител или пощенски адрес в държавата членка по изпълнение, различни от представителите, ангажирани от тази страна за самия процес по изпълнението. Освен това от тази страна не се изисква да представи обезпечение, гаранция или депозит в държавата членка по изпълнение преди изпълнението да може да бъде извършено.

8.3. Използване на удостоверението за решението

8.3.1. Формуляр Г

Формулярът на удостоверението за решението, формуляр Г, е посочен в приложение IV към регламента. Това удостоверение трябва да бъде издадено от съда, който е постановил решението съгласно ЕПИММИ, по молба на една от страните. Такава молба може да бъде отправена още в самото начало на процедурата, като за тази цел е предвидено място в точка 9 от исковия формуляр, формуляр А, както и на всеки етап след постановяване на решението, макар че това не е посочено изрично в регламента. За предпочитане е лицето, което иска изпълнение на решение съгласно ЕПИММИ, да предвиди необходимостта от удостоверението и да отправи молба до съда да го издаде на колкото се може по-ранен етап. Освен това съдът трябва да попълни удостоверението с необходимото внимание, тъй като това е документът, на който ще се основава изпълнението. По-специално е важно да се впише цялата подходяща информация, така че служителите по изпълнението, натоварени със самото изпълнение, и другите лица, които могат да участват, например банкови служители, когато има запорирана банкова сметка, да могат да видят и разберат условията на нареждането, данните на лицето, срещу което е насочено, и присъдените в решението суми, като за всички тези неща е предвидено място във формуляр Г.

8.3.2. Език на удостоверението

Може да е необходимо удостоверението също да се преведе на съответния език на държавата членка по изпълнение, който съгласно член 21, параграф 2, буква б) ще бъде един от следните:

- Официалният език на тази държава членка.
- Ако съществува повече от един официален език, езикът на удостоверението е този или един от тези езици, който съгласно законодателството на държавата членка по изпълнение е езикът на производство в съда на мястото, където се иска изпълнение – или
- Друг език, който държавата членка по изпълнението е посочила, че има готовност да приеме.

Преводът на удостоверението се извършва от лице, квалифицирано да извършва преводи в някоя от държавите членки.

Всяка държава членка може да посочи официалния език или езици на институциите на Европейския съюз, различни от нейния собствен език, който или които има готовност да приеме за европейската процедура за искиове с малък материален интерес. Лицето, което иска изпълнение, следва да заплати за превода на удостоверението. По принцип няма причина, поради която съдът да не е в състояние да издаде при поискване версия на удостоверението на подходящ език за държавата членка по изпълнението, при условие

че е известно в коя държава ще се извърши изпълнението. Това обаче не би следвало да доведе до сериозни практически затруднения, тъй като повечето данни в удостоверението са сравнително прости и формуляр Г е достъпен онлайн на официалните езици на ЕС.

8.4. Отказ за изпълнение и ограничаване на изпълнението

8.4.1. Отказ за изпълнение при извънредни обстоятелства

Съгласно член 22 съдът в държавата членка по изпълнението отказва изпълнение на решението, на основание несъвместимост с предходно решение, постановено в която и да било държава членка или в трета държава, при условие че:

- предходното решение е за същото искане, постановено е между същите страни и отговаря на необходимите условия за неговото признаване в държавата членка по изпълнение; и
- несъвместимостта на решението с предходното решение не е била и не би могла да бъде повдигната като възражение в производството съгласно ЕПИММИ в държавата членка, в която е постановено решението.

8.4.2. Процедура за оспорване на изпълнението

В регламента не се предвижда процедура за подаване на молба до съда с цел оспорване на изпълнението на решението на основание несъвместимост и този въпрос се урежда от процесуалното право на съответната държава членка. По подобен начин обикновено е възможно съгласно националното законодателство съдът в тази държава членка да разпореди отказ от изпълнение или спиране на изпълнението, ако и до степента, в която присъдените суми в решението съгласно ЕПИММИ са били изплатени или решението е било изпълнено по друг начин.

8.4.3. Спиране или ограничаване на изпълнението

Съгласно член 23, когато страна, срещу която е постановено решение съгласно ЕПИММИ, оспори решението или такова оспорване⁽⁴⁸⁾ все още е възможно, или когато страната подаде молба за преразглеждане на решението съгласно регламента, съдът или друг компетентен орган в държавата членка по изпълнение може по искане на тази страна:

- да ограничи изпълнителното производство до охранителни мерки, например запориране на банкова сметка или на възнаграждения и заплати;
- да направи изпълнението зависимо от предоставянето на обезпечение, което той определи; или
- при извънредни обстоятелства да спре изпълнителното производство, т. е. да преустанови производството за конкретен или ограничен период от време.

⁽⁴⁸⁾ Думата „оспорване“, така както се използва тук, следва да включва обжалване на решението, ако такова обжалване е възможно съгласно законодателството на държавата членка, в която се намира съдът, постановил решението, и оспорване на основание несъвместимост, както е предвидено в член 22 от регламента. Предвид факта, че преразглеждането съгласно член 18 от регламента изрично се посочва в член 23, не бива да се счита, че тази ситуация се включва в смисъла на „оспорване“ съгласно член 23.

8.5. Пристъпване към изпълнение на решението съгласно ЕПИММИ

8.5.1. Стъпки по изпълнението

Получаването на решение и удостоверение съгласно ЕПИММИ е първата стъпка към действителното изпълнение на задължението, по отношение на което е постановено решението. С оглед да се обезпечи изпълнението на въпросното задължение трябва да се предприемат мерки за обезпечаване на плащането или изпълнението, в случай че лицето, срещу което е постановено решението, не спази доброволно решението чрез извършване на плащането или предприемане или въздържане от съответното действие, както е разпоредено от съда, поради което се налагат реални мерки за принудително изпълнение на решението. Понастоящем всички тези въпроси се уреждат съгласно националното законодателство и процедури на държавите членки.

8.5.2. Органи и агенции по изпълнението

С оглед да се обезпечи изпълнението на решението е необходимо да се инструктират органите или агенциите в държавата членка по изпълнение, които са компетентни да предприемат мерки за изпълнението. Това може да включва изпращане на документите и инструкции до съд в тези държави членки, в които изпълнението се осъществява от съдилищата, или в противен случай до служители по принудително изпълнение, когато те приемат инструкции пряко от името на клиенти, които искат изпълнение на решение. Подробности за служителите по принудително изпълнение в отделните държави членки и информация относно изпълнението на решения могат да бъдат намерени на вътрешните национални уебсайтове, както и на Европейския съдебен атлас, Европейската съдебна мрежа и портала за електронно правосъдие.

8.5.3. Езикови въпроси – практически последствия за изпълнението

Страна, която иска да изпълни решение, следва да има предвид, че въпросът с езика може да възникне като практическо и също така като съдебно изискване. Например, ако съгласно националното законодателство, приложимо по отношение на изпълнението на решения, трябва да се връчат документи в друга държава членка на ответника, срещу който се иска изпълнение на решението, ще се прилагат съответните изисквания за езика, посочени в регламента за ЕПИММИ и регламента относно връчване на документи. Освен това трябва да се има предвид, че съдилищата, служителите по принудително изпълнение и останалите лица, които участват в изпълнението, трябва да разбират условията на решението и удостоверението, за да могат ефективно да ги изпълнят. Това се отнася и за лицата, които може да са засегнати като трети страни, например банкови служители и други държатели на имущество на лицето, срещу което се иска изпълнение, които изпълняват решението.



ДЕВЕТА ГЛАВА

Заклучителни разпоредби

9.1. Адвокати

9.1.1. Няма изискване да се наема адвокат за ЕПИММИ

Регламентът за ЕПИММИ не забранява на страните да бъдат представявани от адвокат или друг професионален юрист; в член 10 и съображение (15) само се посочва, че представителството от адвокат не е задължително, така че всички правила в този смисъл съгласно националното законодателство на държавите членки не се прилагат по отношение на ЕПИММИ. По подобен начин в член 21, параграф 3, буква а) ясно се посочва, че за изпълнението на решение съгласно ЕПИММИ от страната не се изисква да има упълномощен представител в държавата членка по изпълнението. Това не включва служители, които на практика осъществяват мерките за изпълнение на решението в тази държава, като „Huissiers de Justice“, „Deurwaarders“ и „Messengers at Arms“.

9.1.2. Разноски за наемане на адвокат

Страна, която обмисля дали да наеме адвокат по иск съгласно ЕПИММИ, следва да има предвид, че дори искът да е успешен и да бъде постановено решение в нейна полза, съществува риск съдът да не позволи разноските за наемане на адвокат да бъдат възстановени от другата страна, тъй като съгласно член 16 съдът не присъжда разноски, които са ненужно направени или са несъразмерни на иска. В съображение (29), в което се припомнят идеята и целите на ЕПИММИ, включително необходимостта да се постигне опростеност и ефективност на разходите, се посочва, че когато обмисля кои разходи са съразмерни на иска съдът следва да вземе предвид факта, че другата страна, а именно страната, в чиято полза е постановено решението, е била представявана от адвокат.

9.2. Информация и помощ

9.2.1. Информация – общи принципи

В регламента за ЕПИММИ са включени различни разпоредби за това каква информация да предоставят държавите членки за отделните аспекти на ЕПИММИ. По силата на член 24 държавите членки са длъжни да си сътрудничат — помежду си и по-специално посредством Европейската съдебна мрежа за граждански дела, с цел да осигурят информация относно ЕПИММИ на широката общественост и на професионалните кръгове. Съгласно член 25 държавите членки по-специално са задължени да предоставят информация на Европейската комисия относно следните аспекти на ЕПИММИ:

- кои съдилища са компетентни да постановяват решения по ЕПИММИ
- кои средства за комуникация се приемат от държавите членки за получаване на искъв формуляр съгласно ЕПИММИ
- дали е налична процедура за обжалване и, ако отговорът е положителен, в какъв срок следва да бъде внесено обжалване
- езиците, на които удостоверение за решение съгласно ЕПИММИ ще се приема за целите на изпълнението

- кои органи са компетентни по отношение на изпълнението в държавите членки, включително издаването на нареждане за спиране или ограничаване на изпълнението.

Държавите членки също така са длъжни да уведомяват Комисията за всички евентуални промени в тази информация. Комисията трябва публично да оповести информацията. Това се осъществява по-специално чрез различни уебсайтове, включително уебсайтовете на Европейския съдебен атлас по гражданскоправни въпроси и портала за електронно правосъдие, подробности за които са дадени в края на настоящото ръководство.

9.2.2. Информация и помощ за страните

Освен общата информация, която трябва да бъде предоставена относно функционирането на ЕПИММИ, отделните страни следва да получават помощ и информация на различни етапи от процедурата. Тези етапи включват следното:-

- Съгласно член 11 трябва да получат практическа помощ при попълването на формулярите

- Съгласно член 12 при необходимост съдилищата трябва да предоставят на страните информация по процедурни въпроси
- Съгласно член 14 съдилищата трябва да информират страните за последствията от неспазването на срокове, определени от съда.

Освен това трябва да се има предвид, че държавите членки са длъжни да гарантират, че исковият формуляр — формуляр А, е достъпен във всички съдилища и правораздавателни органи, в които може да се образува производство по ЕПИММИ.

9.3. Преглед на ЕПИММИ, включително на финансовия праг

9.3.1. Преглед – общи принципи

Подобно на други инструменти на ЕС регламентът за ЕПИММИ подлежи на преглед. Съгласно член 28 Европейската комисия трябва да представи подробен доклад на Европейския парламент, Съвета и Икономическия и социален съвет на ООН до 1 януари 2014 г. Този

доклад следва да съдържа преглед на прилагането на ЕПИММИ, оценка на функционирането на процедурата във всяка държава членка и следва да се придружава от предложения за адаптиране. С оглед подпомагане на този процес държавите членки следва да предоставят на Комисията информация относно презграничното функциониране на ЕПИММИ, включително за съдебните такси, бързината на процедурата, ефективността, лекотата на използване и вътрешните процедури на държавите членки за искове с малък материален интерес.

9.3.2. Преглед – стойност на иска

Бе трудно да се вземе решение какъв е подходящият горен праг за стойността на иска за презграничната европейска процедура за искове с малък материален интерес, така че избраната стойност е до голяма степен компромис между държавите членки, които искаха много по-висока стойност, и държавите, които искаха много по-ниска стойност.

В тази връзка е от съществено значение, че един от въпросите, които трябва да бъдат проучени при съвременния преглед на регламента, е прагът за стойността на иска съгласно регламента, а докладът, който Европейската комисия трябва да представи съгласно член 28, трябва да съдържа преглед и по целесъобразност предложения за адаптиране на прага за стойността на иска.

Референтни материали и връзки

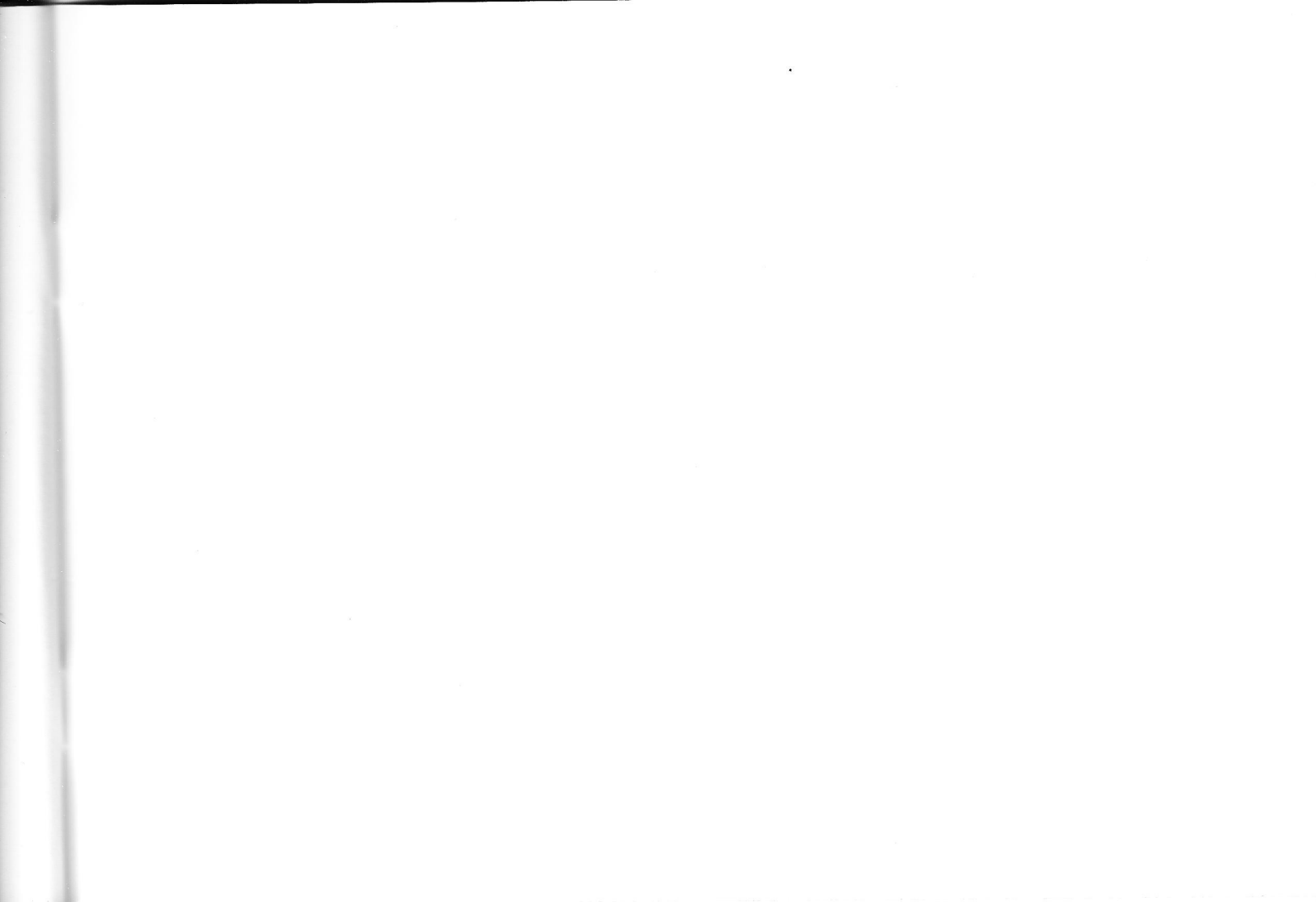
Европейският портал за електронно правосъдие представлява единен портал за достъп до цялата съответна информация за ЕПИММИ; отговорността за осигуряване на информацията относно ЕПИММИ се поделя между държавите членки и Европейската комисия.

А) Формуляри, които трябва да се използват за европейската процедура за искове с малък материален интерес

https://e-justice.europa.eu/content_small_claims_forms-177-bg.do

Б) Компетентни съдилища в държавите членки по отношение на европейската процедура за искове с малък материален интерес. Разберете кой съд е компетентен да постанови решение по вашето дело съгласно ЕПИММИ в съответната държава членка.

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_courtsjurisd_bg.jsp#statePage0



Практическо ръководство за прилагането на европейската процедура за искиве с малък материален интерес съгласно Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година за създаване на европейска процедура за искиве с малък материален интерес

Europe Direct е услуга, предназначена да ви помогне да намерите отговори на въпросите, които си задавате за Европейския съюз.

**Единен безплатен номер (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Информацията, както и повечето обаждания са безплатни (възможно е обажданията от мрежата на някои оператори, от обществени телефони или от хотели да бъдат таксувани).

© iStockphoto, Corbis, Imageglobe

© Европейски съюз, 2013 г.
Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

Printed in Belgium

ОТПЕЧАТАНО ВЪРХУ ХАРТИЯ, ИЗБЕЛЕНА БЕЗ УПОТРЕБА НА ЕЛЕМЕНТАРЕН ХЛОР (ECF)

За контакти

Европейска комисия
Генерална дирекция „Правосъдие“
Европейската съдебна мрежа по
граждански и търговски дела
just-ejn-civil@ec.europa.eu
<http://ec.europa.eu/justice/civil>



■ Служба за публикации

Европейската съдебна мрежа по
граждански и търговски дела



ISBN 978-92-79-29841-7



9 789279 298417

doi:10.2838/36992